

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF BULGARIA

GOVERNMENT OF ROMANIA

ASOCIATIA ALEXIS PROJECT FILIASI

Filiași, Dolj county, code 205300, FILIASI, BALTA village, str. LUNCII 1

Phone 0763 498 010/ E-mail: alexis_project@yahoo.com

Проект "Пътят на глината"

Код на проекта 15.2.1.003, финансиран от INTERREG V-A Програма Румъния-България

ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТЕВОДИТЕЛ

Маршрут „Пътят на глината“

Райна Виларова

ПИ АЙ СИ, ЕООД

2017 г.

Наименование на проекта: "Пътят на глината"

Код на проекта 15.2.1.003

Издател на материала: ASOCIATIA ALEXIS PROIECT, FILIASI

Дата на издаване: 2017

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната позиция на Европейския съюз.

Въведение

Река Дунав винаги е била и ще бъде символ на живот. Голямата река разделя и обединява хората, предоставя им вода за пиене, за напояване, дава им храна и препитание. Тя е важна транспортна артерия - салове, ладии, лодки и кораби от древни времена свързват не само двата ѝ бряга, а и хората, които живеят и се трудят в плодородната ѝ равнина. Река Дунав разделя и обединява народите, градовете и държавите. По долното ѝ течение, преди забързаните ѝ води да се влеят в Черно море, се оформя водната граница между две балкански държави - България и Румъния. Долен Дунав разлива буйните си води по двата бряга, за да напои с живителни сили майката земя, хранеща двата народа - българския и румънския.

Стегнете багажа и тръгнете с нас на едно вълнуващо пътешествие по **Пътя на глината**. Ще обиколим осем административни области, разположени в две държави - България и Румъния, от двете страни на плодородната долина на р. Дунав. Очаква ни пътешествие, изпълнено с изненади и вдъхновение. Освен красивата природа, ще ви впечатлят: древните руини от началото на нашето хилядолетие, разпръснати в двете римски провинции - Дакия и Мизия; средновековни православни църкви и манастири; останки от крепостни стени и разрушени дворци, неми свидетели за отминало величие и слава. Ще проследим как се е променял животът на нашите предци в различните епохи, ще се докоснем до техния бит, традиции и култура. Но все пак остава вечната земя, на която сме се родили и живеем. Затова камъкът и глината са съпътствали неизменно човека в неговото ежедневие.

Пътят на глината е пътят на човешката цивилизация. Глината е използвана от човека от най-древни времена - още в неолитната епоха са правени първите глинени съдове, първите амулети и култови предмети. В Античността и Средновековието се произвеждат битови керамични предмети, орнаменти за религиозни сгради. Глината се използва като строителен материал в изграждането на римските акведукти и терми, за създаване на жилища. До днес добрите домакини предпочитат глинените съдове за приготвяне на неповторимо вкусни ястия.

Поемете с нас по **Пътя на глината**, за да опознаете известни и по-малко познати кътчета по долното течение на р. Дунав. Наред с глината и нейните чудни

творения, създадени от човека от древността до наши дни, ще се докоснете до красивата природа, ще разгледате безброй културно-исторически забележителности, музеи, архитектурни паметници и красиви градове в долината на Долен Дунав - между Карпатите и Стара планина - на територията на две европейски държави - България и Румъния. Нашето пътешествие в Дунавската равнина започва от красивия румънски град Калафат, извисил снага на брега на река Дунав.

Специализиран туристически маршрут „Пътят на глината“

(Долен Дунав - Румъния и България)

Първата ни спирка ще бъде в Музея на изкуствата и етнографията в гр. Калафат, окръг Долж.

Музеят на изкуствата и етнографията в град Калафат /Дворецът Жан Михаил/ се помещава в красив дворец, собственост на богатия земевладелец Штефан Маринку. Намира се в центъра на града в близост до Общината. Сградата е построена в периода 1904-1907г. от италианците Пиетро Адотти, арх. Константин Рогалски, Джорджетти и Траунеро.

Сградата е построена в модерната за онази епоха еkleктика между неокласицизъм с барокови и рококо елементи. Разполага с над 40 стаи. Фасадата е богато орнаментирана в необароков стил с красиви декоративни елементи от травертин и мрамор. Изяществото и луксът на тази красива сграда се подсилват от мраморни колони и стенописи. Към главния вход на двореца води пропорционално разположена колонада, от двете страни на входа са поставени внушителните фигури на два мраморни лъва. Дворът е с площ от 8333 м².

През 1914 г., малко преди смъртта си, Маринку завещава разкошния си дом на град Калафат с последно желание в него да се помещава училище. Дарението е направено в памет на трите му дъщери, които умират в продължение на четири години. Първоначално сградата е използвана от кметството в Калафат за административни цели, а от 1927 г. в нея се е помещавало селскостопанско училище.

Днес сградата е исторически паметник от местно значение и е претърпяла основен ремонт през 2003 г. В нея се помещава музеят на град Калафат. Музейната експозиция се състои от следните отдели: *археология, история, етнография, съвременно румънско изкуство и зала, посветена на българо-румънското сътрудничество*. Музеят съхранява *археологически* артефакти от времето на римската колонизация на земите на даките и средновековната епоха, историческа и етнографска експозиция и произведения на изкуството. В отдел *Изкуство* на музея са показани картини и скулптури на съвременни румънски творци от окръг Долж: картини на Николае Григореску, Хенри Катарджи и Теодор Паллади, скулптури са Йон Ирмеску, Нику Ениа и Джордже Диметреску Мирия. В галерията

специално място заемат експозицията художествени произведения и кабинетът на световноизвестния румънски скулптор Константин Брънкуши.

Етнографският отдел притежава ценна колекция от национални костюми, килими, керамика и други предмети от бита в района на Калафат.

Полезна информация:

Музеят на изкуствата и етнографията

205200, град Калафат, окръг Долж, Република Румъния

Адрес: ул. „22 Декември” № 6

Phone: +40 251 232521, fax: +40 251 230883

<http://www.montana-vidin-dolj.com/ro/cultural-resources/>

GPS координати: N°=43.994428 E°= 22.931860; Alt (m) - 49

Дистанция (км):

- Калафат, окръг Долж, Румъния - Видин, област Видин, България - 17 км
- Калафат, окръг Долж - Дробета-Турну Северин, окръг Мехединци - 99 км
- Калафат, окръг Долж - Крайова, окръг Долж - 89 км
- Калафат, окръг Долж - Бекет, окръг Долж - 96 км

Ако разполагате с достатъчно време, Ви препоръчваме в Калафат да се поклоните пред паметника на независимостта и гробниците на богатите румънски семейства Попеску и Маринку.

Възпоменателен паметник, посветен на Войната за независимост (1877 - 1878 г.) Калафат

Паметникът на независимостта е символ на град Калафат. Той е построен в чест на участието на румънските войски в Руско-турската война от 1877/78г. По случай 10-годишнината от войната, която се превръща във война за независимостта на Румъния, първият крал Карол I започва изграждането на монумента, който представлява висока пирамида, на върха на която е кацнал орел с разперени криле, гледащ към брега на река Дунав. През 1904г. пред паметника са поставени две стари турски оръдия. Паметникът е поставен на най-високото място в Калафат. По време на комунистическото управление, във връзка със 100-годишнината на румънската независимост, паметникът е демонтиран и поставен в градската градина, орелът е свален и е създаден съвременният монумент, който отразява епизод от героичните боеве, в който участват румънските воители.

Полезна информация:

Възпоменателен паметник, посветен на Войната за независимост (1877 - 1878 г.)

205200, гр. Калафат, Долж, Република Румъния

Местоположение: Централна част на град Калафат

GPS: N 43.59497; E 22.56038

Гробници на богати румънски семейства

Пристанище Калафат е било важен транспортен и търговски център, като изключително доходоносен е бил бизнесът с пшеница. Румънците търгували с Австро-Унгарската империя, Италия и Франция. В Калафат се оформили богати търговски фамилии като Попеску, Маринку, които изпращали децата си да учат в реномирани западноевропейски университети. Те си позволявали зимна почивка на Средиземноморските курорти в Италия, Франция и Испания. Тези богати фамилии имали разкошни домове, а в гробищния парк са съградили величествени надгробни паметници за своя вечен покой. С европейската си архитектура, изящество и вид впечатляват семейните гробници на фамилиите Попеску и Маринку. Параклисите са изградени от мрамор, колоните подпират сводестия купол, който завършва с мраморен кръст. Прозорците са от цветно стъкло, а на вътрешната стена са нарисувани родовите инициали.

Полезна информация:

205200, гр. Калафат, Долж, Република Румъния

Местоположение: Общинско гробище Калафат

<http://alexisphoenix.org/marincu.php>

GPS координати: N 43.98885; E 22.942860

От град Калафат потегляме към село Сисешти, което се намира на 40 км разстояние. За нас в това селище интерес представлява Етнографският музей „Георге Йонеску”, цехът за производство на керамични предмети и църквата „Св. Григоре Декаполитул”.

Къща музей „Георге Йонеску” - Сисешти

Музеят на Сисешти носи името на известния учен, роден в това село, академик Георге Йонеску. Той е вторият румънец, получил титла доктор на селскостопанските науки от университета в Йена през 1911 г. Неговите научни постижения са внедрени в румънското селско стопанство от 1912 г. и имат голямо значение за модернизирание на земеделието. От 1935 г. той е член на Академията на науките, в периода до Втората световна война четири пъти е бил министър на земеделието. С негово съдействие в родното му село са построени: училище, медицински център, кметство и селскостопански център. Днес в сградата на реновирания медицински център е разположен музеят .

В него се съхранява библиотеката на Георге Йонеску и много лични вещи, дарени от неговия наследник Влад Йонеску. В музея е експонирана интересна

етнографска сбирка, която проследява живота, бита и традициите на този край. Впечатляват красивите женски народни носии, които се състоят от бели памучни ризи и две красиви престилки, целите извезани в различни цветове с флорални мотиви. Ризите са с богата шевица по полите, ръкавите и нагръдника. Прави впечатление, че украсата е с еднотипни геометрични мотиви. В етнографската изложба специално място е отделено на керамиката и тъкачеството като традиционни занаяти. Автентични фотоси проследяват бита на хората от региона в миналото, пъстри килими допринасят за неповторимия колорит на експозицията.

Полезна информация:

Къща музей „Георге Йонеску - Сисешти“

227456, с. Сисешти; окръг Мехединци, Република Румъния

Адрес: ул. „Начало“. Намира се срещу сградата на Общината.

raducanmarianion@yahoo.com; <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/iden.asp?k=1917&-Muzeul-Gheorghe-Ionescu-Sisesti-SISESTI-Mehedinti>

Тел.: +040 252 384144, +040 252384003; Факс: +040 252 384144

GPS координати: N°44.771149; E°22.847159207.

Дистанция: 30 км от Дробета-Турну Северин.

Цех за производство на керамика

В Сисешти, където все още е жив един от най-древните занаяти-грънчарството, се намира единствената фабрика за производство на керамични изделия и тухли в окръг Мехединци. Грънчарството е традиционен занаят в това селище още от времето на даките, предавано от баща на син, от поколение на поколение. През 1883 г. в селището е имало 52 грънчарски работилници, в които изкарвали своята прехрана 2000 грънчари. След това традиционният местен занаят рязко запада и броят на занаятчиите намалява. През 1939 г., по идея и с финансовата подкрепа на местния родолюбец Георге Йонеску, в Сисешти е изграден нов, модерен цех за производство на керамика - започва възраждането на древния занаят. Главният майстор Думитру С. Попеску подготвя ново поколение майстори като Титу Марин, Йоникъ Попеску, Джеорджикъ Бръндъшеску, Андронаке Марин и др. През 2001 г. се дава нов тласък в развитието на грънчарството с финансовата подкрепа на европейски програми. Днес 15 майстори грънчари произвеждат различни керамични изделия, получили международно признание и отличия от много местни и международни панаири.

Тайната на керамиката от Сисешти се крие в качествения материал, добиван от хълма Бора. Мястото на извличане на глината е познато на местните като Мирзачи. След като каолинът се отдели от примесите, той се прехвърля във

ферментационната яма. Разбива се на малки парчета и се превръща в бяла паста. Добавя се пясък и получената смес се поставя на грънчарското колело. В сръчните ръце на занаятчиите добре омесената глина оживява, получават се различни форми и големина, в зависимост от желанието на майстора. Така моделираните съдове се оставят да изсъхнат и след това се пекат в пещта леко наклонени. Изпичането на керамичните съдове продължава около 10 часа. Когато от комина на пещта излезе черен дим, пещта се отваря, керамиката се изважда и се оставя да се охлади при естествени атмосферни условия в продължение на няколко дни. Получените предмети са готови за продажба. Сисештската керамика се отличава с простота, елегантност и орнаменти, направени със специална четка, наречена боелиник. Декорациите са геометрични или типични за фолклора на долината Косустей - стрели, спирали, малки змии и слънце. Цветната керамика се отличава с декорация от естествени цветове, направени от червена или жълта глина.

Полезна информация:

Цех за производство на керамика

227455, с. Сисешти; окръг Мехединци, Република Румъния

Адрес: Община Сисешти, тел./факс: +040 252 384144, +040 252 384003

Местоположение: общината е разположена на DN 70 на 30 км северозападно от Дробета-Турну Северин, Мехединци

<http://zigzagprinromania.com/blog/ceramica-sisesti-mehedinti/>

GPS координати: N° 44.768251; E° 22.852876; Alt (m) - 212;

Разстояния (км): с. Сисешти - Дробета-Турну Северин - 28 км

Църква „Св. Григоре Декаполитул“ е православен храм, построен през 1835 г. Сградата е еднокорабна едноабсидна постройка, богато зографисана в ортодоксалната традиция. В храма впечатляват красивите стенописи на светци и религиозни сцени. Намира се в центъра на селото.

Полезна информация:

Църква „Св. Григоре Декаполитул“

227456, с. Сисешти; окръг Мехединци, Република Румъния

Местоположение: общината е разположена на DN 70 на 30 км северозападно от Дробета-Турну Северин, Мехединци

<http://www.monumenteromania.ro/index.php/monumente/detalii/ro/Biserica>

GPS координати: N 44.756990] E22. 868486

Разстояния (км): с. Сисешти - Дробета-Турну Северин - 28 км

След като запалим свещичка и се помолим за здраве и Божията благословия по пътя, продължаваме към Турну Северин, където ни очакват нови изненади.

Регионалният музей „Железни врати“ се намира в Дробета-Турну Северин, окръг Мехединци, Румъния.

Сградата, в която се помещава регионалният музей „Железни врати“, е паметник на културата, построен през 1926 г. Музейната експозиция е създадена от проф. Ал. Бъркъчилъ и е разположена в Историческия музей на Гимназията Траян през 1912 г. От 1945 г. музеят се обогатява с нови експонати, секции и зали и се превръща в регионален музей „Железни врати“. Днешната експозиция е поставена през 1972 г., като музеят е разделен в две основни секции - *природна и историческа*.

Природната секция проследява флората и фауната в дефилето на *Железни врати*. Впечатляващ е аквариумът с дунавски сладководни обитатели, а *историческата секция* е разделена в 9 отдела, които проследяват живота и историята на региона от праистория до наши дни; специално място е отредено на Траяновите войни с Дечебал и превръщането на Дакия в римска провинция.

Музеят разширява своята постоянна експозиция със създаването на етнографската изложба, включваща народни костюми, керамика и тъкани. От 1980 г. в регионалния музей „Железни врати“ работи лаборатория за реставрация на музейните експонати с три отдела - керамика, текстил и метал. В лабораторията се реставрират артефактите преди да бъдат изложени в експозиция, както и се създават реплики на най-ценните експонати, направени от глина, които се продават в сувенирния щанд на музея.

Любителите на античната римска история и археология могат да разгледат интересни артефакти в двора на музея, намиращ се на северния бряг на р. Дунав. Това са римската крепост Дробета, римски мост на император Траян и останките от римски бани.

Археологически обект *Римски град в Дробета-Турну Северин* е първата каменна крепост, построена в Дакия (103 - 105 г. от н.е.) от император Траян. В момента могат да се видят основите на римския град върху площ от два хектара с четири странични врати, жилищни и казармени помещения, складови помещения, улици и алеи. Градът е с правоъгълна форма (125 на 139 м), като на четирите входа е имало изградена по една кула, служеща за охрана. В центъра на града е било разположено седалището на префекта на града, където е отседнал император Траян през зимата на 105-106 г. от н.е.

Римският мост на император Траян е построен от Аполодор от Дамаск (архитект на Колумней) през 103 и 105 г. от н.е., на долното течение на Дунава, на изток от *Железни врати*, с цел обслужване на римските войски на император Траян във войната им с Дечебал и завладяването на Дакия. Мостът впечатлява със своята архитектура и техническо изпълнение. Върху двадесет правоъгълни каменни колони е изградена дървена надстройка. Мостът е бил около 18 м висок и 12 м широк. На двата му края са били построени триумфални арки с монументални порти. Мостът е бил разрушен около III в. от н.е. В момента са запазени две колони на двата бряга на р. Дунав. В регионалния музей „Железни врати“ може да се види копие на моста.

Римските бани са разположени западно от Римския град Дробета на брега на р. Дунав. В руините на термите са открити тухли с печат *V Македонски легион*. Баните са изградени по едно и също време с моста и военния лагер. Те се състояли от басейни за гореща вода и зали за гимнастика. Намират се в двора на Регионалния музей „Железни врати“.

Средновековната крепост Северин е построена от рицарите Йоанити през 1247-1250 г. Оформянето ѝ като фортификационно съоръжение на бреговете на Дунав преминава през няколко етапа в периода XIII и XV век. Разрушена е от турците през 1524 г. Днес могат да се видят руините на крепостта. Личат основите на редица охранителни крепостни кули. Запазена е една от стените на североизточната кула, която била триетажна, с височина от 11 м, дължина 9 м и ширина 2,5 м. Запазени са и основите на две средновековни църкви от XIII и XIV век. Археологическите останки може да разгледате в парк „Генерал Драгалина“.

В град Дробета-Турну Северин си заслужава да се види **Водната кула**, построена по проект на инж. Елие Раду, с цел задоволяване на нуждите на града с питейна вода от р. Дунав. /Прочети повече: adev.ro/nkmxo9/ . Строителството е завършено през 1913 г. Водната кула е висока 27 м и е изградена в средновековен стил.

За пристрастения към средновековните старини турист интерес би представлявал Остров Шимиан.

Архитектоничен комплекс „Ада-Калех - Остров Шимиан“ (XV век)

Остров Ада-Калех е заемал важно стратегическо място по време на Османската империя за контрол на региона и Балканите. Многократно се сменяло владението му между Османската и Хабсбургската империя. На острова е имало разгърнато военно

и гражданско строителство. След 1970 г. Ада-Калех е залят от водите на язовира при *Железни врати*. Населението на острова е една от специфичните етнически групи на Османската империя, което е рядкост за Балканите. Намерените културни и религиозни артефакти са едни от най-важните за Османската империя. След наводняването на острова местното население се е преместило в района на Кюстенджа, където е концентрирана голяма част от турското малцинство в Румъния. В края на 60-те години на ХХ век на близкия остров Шимиан са пренесени някои културни паметници - джамията, гробището, пазарът, части от крепостта. До острова може да стигнете с лодка от пристанището на Дробета-Турну Северин, близо до основите на римския мост.

Полезна информация:

220160, гр. Дробета-Турну Северин, област Мехединци, Румъния,

Адрес: ул. „Независимост“, № 2

Тел: +040 252 312177, Факс: +040 252 320027;

<http://www.cimec.ro/muzee/muzeulregiuniiportilordefier/>

Почивен ден - понеделник . Работно време от 9.00ч до 16.00ч.

GPS: N 44.624847; E 22.666473; Alt(m) - 56

Дистанция (км):

- Дробета-Турну Северин, Мехединци- Калафат, Долж - 99 км;
- Дробета-Турну Северин, Мехединци - Видин - 108 км;
- Дробета-Турну Северин, Мехединци -Крайова, Долж - 112 км

В Турну Северин приключва първият ден от тура „По пътя на глината”.

На втория ден от нашето пътешествие поемаме към един от най-красивите румънски градове - Крайова. Първата ни спирка е на разстояние от 60 км - в манастира *Стрехая*.

Манастир *Стрехая*

Манастирът е изграден на няколко етапа през XVII век - манастир, църква, камбанария - 1645 г.; изби на болярски дворец - XVI век, укрепителна стена - 1645 - 1693 г. Манастирът е изграден първоначално от болярите Крайовещи през XV век. Реконструиран е в сегашния си вид от Матей Басараб през 1645 г. Според легендата Михай Витязул е изградил църквата за една нощ, а Матей Басараб - укрепителната система. През 1693 г. Константин Брънкуши е реконструирал църквата. През 1826 г. църквата е изографисана от Барбу Зуграфул. Манастирът е реконструиран през 1962 - 1969 г. Тогава е била изградена и външна стена. Църквата „Св. Троица“ е с кръстокуполна форма, с висока и дебела тухлена стена и голяма кула. Манастирът е

паметник на културата. През 1645 г. Матей Басараб превръща болярските къщи на фамилия Крайовещи (строени в началото на XVI век) в дворец. Тъй като е имало проблеми с турските власти, било обявено, че замъкът е за нуждите на манастира. Размерите на двореца са 27,4 x 11,6 м. До днес са запазени избите на двореца и входните помещения. Намират се на територията на манастир *Стрехая*.

Полезна информация:

Манастир *Стрехая*

225300, с. Стрехая, окръг Мехединци, Република Румъния

Адрес: Бул. „Република“, № 128В

<http://www.episcopiaseverinului.ro/manastiri/mehedinti/manastirea-strehaia>

GPS координати: N 44.621364; E 23.192327

По пътя за Крайова, на 30 км след манастира, спираме за кратка почивка във Филиаши, където може да се поклоним в семейната гробница на фамилията Филишану.

Мавзолей параклис на семейство Филишану във Филиаши

Мавзолеят параклис е построен между 1865-1868 г., по проект на архитект Теофил фон Хансен. Сградата е по поръчка на Димитрие Филишану. Архитектурният ансамбъл се състои от мавзолей, заобиколен от стена. Изработен от френски майстори, този параклис е семейна гробница на Смаранда и Димитрие Филишану, завещан на жителите на селището, които се гордеят, че в това селище са родени и са живели такива хора. Параклисът се намира в гробищния парк на селото.

Димитрие Филишану е политик, филантроп от местен болярски род Филишану. Той е роден в Крайова през 1808 г. и е починал през 1883 г. Погребан в семейния параклис, построен от него. Димитрие Филишану е борец за националната независимост на Румъния, участва в революцията от 1848 г. и обединението на княжествата Влашко и Молдова през 1859 г. под властта на Александър Йон Куза. Димитрие Филишану е наследник на местен болярски род и се е ползвал с уважението на турската власт, която му е признавала титлите сердар и велик ага. Димитрие Филишану е бил управител на окръг Долж и председател на съда в гр. Крайова. През 1859 г. е избран за депутат от окръг Мехединци, където е притежавал имоти.

Във Филиаши го помнят като дарител, който изгражда местната болница в семейното си имение, завещано на селото.

Полезна информация:

Мавзолей параклис на семейство Филишану
205300, гр. Филиаши, окръг Долж, Република Румъния
Адрес: ул. „Димитър Филишану”
Местоположение: Намира се в градския гробищен парк.
<http://audiotravelguide.ro/bg/>
GPS: N 44.558688; E 23.511337

Потегляме към Крайова, един от най-красивите градове в Румъния и главен административен център на окръг Долж, който отстои на 50 км. Макар основната ни цел да е Къща „Бънией“, наистина си заслужава да се разгледат и други културно-исторически и природни забележителности.

Историческият център на град Крайова е старата част на града, развила се около чешмите на древния пазар *Елка*. Повечето сгради в историческата част са строени от XVIII век насам и са с различна степен на консервация и реставрация, представляват конгломерат от архитектурни стилове. В центъра се намира площад Михай Витеазул с известния музикален фонтан, който е уникален за Румъния. Университетът на Крайова се помещава в сградата на бившия дворец на правосъдието. Сградата е построена през 1890 г., от Йон Соколеску в архитектурен стил неокласицизъм. Интерес представлява сградата на някогашната търговска банка, в която днес се помещава общинската администрация. Сградата е построена по проект на архитект Йон Минку и е завършена от неговия ученик Константин Лотзу през 1916 г. Тя е богато украсена със стъклописи, венециански мозайки, решетки от ковано желязо. Окръжната администрация и Окръжният съвет на Долж обитават построената през 1912 - 1913 г. сграда на бившия административен дворец, дело на архитект Петре Антонеску. След Първата световна война архитектурата се характеризира с национални елементи. През този период е построена *Бялата къща* близо до *Английския парк*, който е оформен от архитект Константин Йощу в стил Лондонски площад. Дворецът Жан Михаил е най-красивата сграда в Крайова. Дворецът е построен в периода 1900 - 1907 г. по проект на френския архитект Пол Готерльо, по инициатива на Константин Михаил, един от най-богатите хора по това време в Румъния. Заради своята архитектурно-художествена стойност, през 1947 г. дворецът е обявен за един от най-важните паметници на гражданското строителство от началото на XX век. От 1954 г. в двореца е разположен *Музеят на изкуствата* в Крайова. На любознателния турист препоръчваме да посети *Природонаучния музей* и да се разходи сред

красотата на парк „Романеску”. Сега нека се върнем по пътя на глината, очаква ни етнографският музей на Олтения - къща „Бънией”.

Къща „Бънией“- Музей на Олтения, Крайова, окръг Долж, Етнографска секция

Къща „Бънией“, Етнографска секция на Музей Олтения, Крайова, се намира в историческия център на града и е разположена в градската градина. Своето начало етнографската сбирка бележи от 1915 г., а от 1928 г. става секция *Етнография* на Историческия музей на Олтения.

Къща “Бънией” е най-старата светска сграда в Крайова, построена между 1699-1770 г. от Константин Брънковеану. От първоначалната сграда са запазени само част от мазетата. През 1750 г. владетелят Григорие II Гикъ дарява къща „Бънией” на епископа Григорие Сокотеанул. Тази къща е била ремонтирана и в двора ѝ е включена и църквата „Св. Думитру“, която от този момент нататък се нарича Епископската църква в Крайова. В сутерена на сградата, днес етнографски музей, са възпроизведени традиционните професии на местното население: лов, пчеларство, рибно стопанство, животновъдство, селско стопанство, обработка и подготовка на земеделски продукти, вино и овощарство. Основни традиционни художествени занаяти за областта са: дърворезба, грънчарство, килимарство. В последната стая на изложбата могат да се видят едни от най-ценните колекции на икони върху стъкло от Румъния. Те са изработени от 54 парчета. Тези ценни икони са били собственост на семейство Жиану, дарени на музея през 1977 г. В къща „Бънией” може да се види още колекция от музикални инструменти; документи и снимки на Мария Тънасе; ритуални предмети.

Специалисти от секция *Етнография* организират временни изложби на традиционно и съвременно изкуство, симпозиуми. Етнографската експозиция включва колекция от килими, национални носии, икони, експонати, представящи художествените занаяти в област Олтения. От 2011 г. Етнографският музей разполага с нова експозиция. Посетителите могат да видят изложбите "Производство на хляб" (от сеитба до сеитба и събиране на ритуални колажи), "Ритми на живота" (олтенска керамика, сватба, религиозни предмети, икони върху стъкло, тъкани, килими и кори) и изложба на кукли.

Всяка година през октомври месец музеят организира панаир на народните занаяти. Етнографският музей съдържа богата и ценна, с висока научна стойност, колекция от оригинални народни носии и предмети за бита на населението от област Олтения. Представя културно-историческото наследство на голям регион в Румъния и има национално значение.

Музеят представлява безспорен интерес както за местните, така и за чуждестранните туристи, както и автентична среда за панаира на народните занаяти. Тук се провежда образователна програма за ученици - ателие по керамика.

В Етнографския музей в Крайова може да се купят рекламни материали и сувенири като дигланти, ръководства, пощенски картички, художествена керамика, икони, гоблени, боядисани яйца, музикални инструменти и др.

Полезна информация:

Къща „Бънией“

200352, гр. Крайова, окръг Долж

Адрес: ул. „Матей Басараб“ № 16.

Тел.: +40 351 444030, muzeulolteniei@yahoo.com, www.muzeulolteniei.ro.

Работно време: от понеделник до петък от 9.00 до 12.00 и от 13.00 до 17.00 часа.

GPS координати: N° 44.314416; E° 23.792372; Alt (m) - 87

Разстояние (км):

- Крайова, окръг Долж - Калафат, окръг Долж - 91 км
- Крайова, окръг Долж - Слатина, окръг Олт- 50 км
- Крайова, окръг Долж - Дробета-Турну Северин, окръг Мехединци - 112 км
- Крайова, окръг Долж-Търгу-Жиу, Горж- 113 км

Панаир на народните занаяти, гр. Крайова, Румъния

Панаирът на народните занаяти по традиция се провежда всяка година през октомври месец, на площад „Михай Витеазул“ в гр. Крайова от етнографската секция на Музей Олтения. Къща „Бънией“, с финансовата подкрепа на Съвета на окръг Долж и в партньорство с местния окръжен съвет и кметството на Крайова, организира занаятчийския панаир в периода 21-23 октомври. Това необикновено събитие предоставя на посетителите възможността да открият красотата и очарованието на румънското село чрез завръщане към традиционните занаяти. Превърналият се в традиция панаир в Крайова, събира над 140 майстори на народните занаяти от цялата страна. На панаира представят своите произведения грънчари, дърворезбари, кожухари, тъкачи, художници на икони и рисунки с религиозни сюжети върху стъкло, железари, майстори на традиционни сладкиши, представители на повече от 30 занаятчийски работилници и цехове от страната

като Марамуреш, Клуж, Харгита, Одорхею Секуеск, Брашов, Вълчеа, Арджеш, Мехединци, Горж, Сибиу, Хунедоара, Прахова, Сучеава, Сълаж и др. На панаира може да се видят както демонстрации на народни занаяти, така и да се купят готови занаятчийски произведения: керамика, тъкани, кожени изделия, икони, рисувани върху дърво или стъкло, боядисани яйца, както и пчеларски продукти и традиционни деликатеси - пушени меса, различни видове сирена и десерти.

Занаятчийските изделия биват оценявани от авторитетна комисия от етнографи от Музея на Олтения и учени от университета в Крайова. Всяка година се раздават осем награди в две секции: *Възрастни и Деца и младежи*.

Музеят на Олтения, етнографската секция, Съветът на окръг Долж и кметството на Крайова отличават и награждават най-достойните майстори за изключителни заслуги за съхраняване и поддържане живи народните традиции и занаяти.

На панаира са представени изкусните творения на майсторите на традиционни костюми от различни области като Олтения, Трансилвания и Молдова. Посетителите попадат в един приказен свят от рисувана керамика, домашни предмети, тъкани, боядисани яйца, религиозни картини върху дърво и стъкло, традиционни одеяла и облекла, царевични тъкани, тъкани кошници и мебели, предмети от ковано желязо и традиционни хранителни продукти от различни райони в Румъния като Сибиу, Харгита, Ковасна. Пчеларите и сладкарите от Караш-Северин, Хунедоара, Клуж, Арджеш и Вълчеа предлагат специфични продукти, традиционни сладкиши, козунаци, баница, шоколад, сладка пита, халва, маджун, сладко и различни сладка. На изложението представят своите продукти производителите на масла от слънчоглед, тиквени семки, гроздови семки, както и производителите на натурални сокове.

Голям интерес за посетителите представляват импровизираните занаятчийски работилници, където на живо се демонстрират техниките на работа и производството на различни занаятчийски продукти, като работа с грънчарско колело, рисуване на икони, дърворезба и др.

Полезна информация:

Панаир на народните занаяти

200352, гр. Крайова, Република Румъния, окръг Долж

Период на провеждане: Ежегодно 21-23 октомври

Местоположение: Площад „Михай Витеазул“

<http://www.gds.ro/Local/Dolj/2016-10-19/craiova-xxxix-editie-targului-mesterilor-populari,perioada-21-23-octombrie/>

GPS координати: N° 44.318929; E° 23.798361; Alt(m) - 108

Разстояния (км):

- Крайова, окръг Долж - Слатина, окръг Олт = 50 км
- Крайова, Долж - Дробета-Турну Северин, окръг Мехединци - 112 км
- Крайова - Таргу-Жиу, Горж = 113 км

Исторически музей на Олтения, гр. Крайова

Сградата е проектирана за седалище на Централното училище за момичета. Това е едно от най-престижните училища в Румъния до 1948 г. Сградата е проектирана и построена от архитект Тома Добреску през 1905 г. Музеят на Олтения е с дълга и богата история. Той е основан през 1915 г. от проф. Стефану Сиусиану. На 13 май 1928 г. е превърнат в регионален музей на област Олтения. Музеят има три секции: *история и археология, етнография и природен отдел*. Към настоящия момент само в отдел *археология и история* има над 110 000 музейни експоната, съхранявани в следните колекции: археология, нумизматика, медали, документи, ръкописи, редки книги на румънски и чуждестранни автори, снимки, спомени и военни трофеи. В архива на музея се съхраняват фондове на личности, които имат принос в областта на културата, историята и политиката на Олтения.

През 1929 - 1932 г., славата на музея на Олтения преминава границите на страната. Започва обмяна на опит със специалисти от Франция, Полша, Испания. При археологически разкопки в района са привлечени водещи изследователи и учени от над 30 държави. През 1934 г. в Крайова се провежда Вторият конгрес по археология и нумизматика. Историческата секция на музея съдържа богата и ценна колекция от оригинални артефакти с висока научна стойност. Представя културно-историческото наследство на голям исторически регион в Румъния, със собствена идентичност и с национално значение. Музеят представлява безспорен интерес както за румънски, така и за чуждестранни туристи.

Природонаучният музей в Крайова е секция на Регионалния музей на Олтения от 1928 г. Музейната експозиция е поставена през 1986 г. като две временни изложби - *Пеперуди и Животински свят*. На 18 септември 2008 г. е открита постоянната експозиция на първия етаж по проект „Повишаване на туристическата привлекателност на Крайова и Долж”, чрез организиране на постоянна изложба, която функционира и днес в Отдела за естествени науки - Музей на Олтения, Крайова.

Полезна информация:

Исторически музей на Олтения

200410, гр. Крайова, окръг Долж, Република Румъния
Телефон: +040 251 411 674
Адрес: Отдел по история и археология - ул. „Мадона Дуду“, №14
Работно време: 10.00 - 17.00 ч.; понеделник: почивен ден
e-mail: muzeulolteniei@yahoo.com; www.muzeulolteniei.ro
GPS координати: N° 44.3186865; E° 23.7914346

Музей на изкуствата, гр. Крайова

Музеят на изкуствата в Крайова е един от най-престижните румънски музеи. Той се помещава в двореца на Жан Михаил. Този дворец е бил частна собственост и е строен по волята на Михаил (Дину) Константин за частен дом. Михаил Константин е един от най-богатите хора в Румъния. Дворецът е строен в периода 1899 - 1907 г. През 1908 г. умира неговият собственик Михаил Константин и новата сграда е наследена от синовете му Николай и Жан. Дворецът днес е архитектурен шедьовър, построен по архитектурните планове на французина Пол Готтеро. За строежа на сградата са използвани качествени материали - циментова замазка, частично позлатени боядисани тавани, венециански огледала, кристални полилеи, изработени в Мурано, мраморно стълбище; стените са облицовани с копринени тапети, донесени от Лион - всичко това придава на стаите елегантност и говори за изтънчен вкус. Дворецът е покрит с плочи, има собствена електрическа инсталация и централно отопление. **Художествената галерия** се състои от няколко раздела: *живопис, скулптура и декоративни изкуства*, датиращи от XV-XIX в. В галерията се съхраняват творби на автори от холандската, фламандската, френската и италианската художествена школа. В музея специално място е отделено на *румънското изкуство*. То се представя от православни икони от периода XVI -XVIII в., както и произведения на редица творци от първата половина на XIX в. като: Константин Лекка, Теодор Аман, Николае Григореску, Йон Андреску, Штефан Лучиан, Николае Тоница, Камил Ресу, Корнелиу Баба, Теодор Паллади и Йон Цукулеску; скулптури на Карл Сторк и Димитрие Пачиуреа. В галерията специално място заема експозицията „Кабинетът на Константин Брънкуши“, разположена в две изложбени зали. Основната атракция са шест от ранните му скулптури (включително варианти на най-известните му работи): „Целувката“ (1907 г.), „Вителий“ (1898 г.), „Жена на торса“ (1909 г.), „Тщеславие“ (1905 г.), „Глава на момче“ (1906 г.) и други. Брънкуши е не само известен румънски скулптор, но се приема, че е един от най-големите скулптори в света. Неговите творби са част от историята на световното изкуство, а той се възприема

като бащата на съвременната скулптура, поставил радикална повратна точка в развитието на изкуството.

Полезна информация:

Музей на изкуствата

200419, гр. Крайова

Адрес: ул. „Каля Унирии“ № 15

Тел: +40 251 412342, Факс: +40 251 412342

E-mail: muzeuartacv@yahoo.com, muzeuartacv@gmail.com

Web site: www.muzeuldeartacraiova.ro

GPS N° 44.3191793: E° 23.7950188

Парк „Николае Романеску“, Крайова

Многобройните посетители на град Крайова се впечатляват, изпитват истинска наслада и пълноценна почивка по време на разходка в парк „Николае Романеску“. Той е един от най-красивите в Европа и е създаден между 1900 - 1903 г. от френския архитект Едуард Редонт. На Световно изложение в Париж през 1900 г. проектът на парка е награден с 1-во място и златен медал. Паркът е с площ от над 90 хектара и включва езеро с острови, висящ мост и зоологическа градина. В края на деветнадесети век, кметът на Крайова - Николае Романеску искал да озелени града. В северната му част се намирили имотите на семейство Бибеску. Имало градина, благоустроена през 1842 г. от германски специалисти и ползвана като лятна резиденция на фамилия Бибеску. Тук е бил приет румънският владетел Александър Йон Куза по време на неговото посещение през 1859 г. в Крайова. Градината в по-голямата си част е била обществена - с алеи, пейки и павилион за оркестър. Концерти допринасяли за невероятната феерия от романтика, прохлада, зеленина и аристократичен дух. След Войната за независимост градината запустяла. Езерото се превърнало в огнище на инфекции, а наблизко били конюшните на кметството. Лятната резиденция на семейство Бибеску се превръща в дом за немощни и изоставени стари хора. За да се приложи на практика идеята за разкрояване на града, Николае Романеску има нужда от тази зона, както и от архитект с опит и въображение. Такъв намира в лицето на Едуард Редонт, който е проектирал Националната изложба в парка „Карол“ - Букурещ. Строителството започва през 1900 г., а откриването е през 1903 г., в присъствието на крал Карол. Редонт се доказва като гений в момента на изготвяне на проекта, прилагайки много смели идеи: стотици видове дървета, които обикновено не растат в климатичните условия на Румъния, са били аклиматизирани; експонирани са хълмове и долини, подновен е дизайнът на езерото, проектирани са висящият

мост и замъкът. Всичко е било разработено до най-малките детайли. Резултатът е налице. Паркът „Романеску“ е построен, като са представени всички форми на релефа. Разхождайки се по алеите на парка, виждате: „равнината“ от главния вход; *зелените хълмове*; *реката*, която тече бавно през сърцето(средата) му; *стотици дървета*, перфектно групирани; *пейките*, които в изобилие се намират покрай алеите. Изкачвайки се полека по нишката на рекичката, набраздена от миниатюрни каскади, достигате до *езерото*, а разкриването му към светлината е прекрасно. В далечината се вижда *висящият мост* над зеления цвят на природата, а вляво и вдясно се издигат два *хълма*. Без да осъзнаете, сте достигнали до "хълмистата зона". След като поседнете за малко на една пейка, дори и в края на езерото, продължавате по пътя си, който минава задължително през висящия мост, покрай *омагьосания замък*. Любопитството Ви подтиква да откриете "планинската зона", която започва оттук. Рекичката, в която се притискат водни лилии, тече през два гористи склона, прорязани от едно място до друго с каменни мостчета. Стигайки накрая, преминавате по мост, който Ви се струва, че е построен от дървени трупи, и се озовавате на другия бряг, любувайки се на красотите, които са Ви убягнали от пръв поглед. *Омагьосаният замък* е съществувал в гениалното съзнание на Редонт . Оглеждате се в огромните водни басейни, които служат за напояване на парка. Всичко е било проектирано така, че да изглежда перфектно повече от 100 години. *Зоологическата градина* е построена в началото на века. Близо до нея се намира кръглият павилион за оркестъра, поръчан в ателиетата на Виена. Близо до него е Летният театър. В югоизточната част на парка се намира Хиподрума, най-големият в страната в началото на века. Като площ паркът „Романеску“ се нарежда на второ място в Румъния след Парк „Херъстръу“, Букурещ.

Полезна информация:

Парк „Николае Романеску“, Крайова
200738, гр. Крайова, окръг Долж, Република Румъния
Адрес: бул. „Николае Романеску“ № 1А
https://ro.wikipedia.org/wiki/Parcul_Nicolae_Romanescu
GPS координати N° 44.3010357; E° 23.8015827

Младежки парк, Крайова

Младежкият парк в Крайова е открит през октомври 2009 г. на площ от почти 60 хектара. Паркът предлага множество развлекателни и спортни дейности: тенис (4 терена), мини футбол (4 полета със синтетични тревни площи), баскетбол (2

терена), тенис на маса (10 маси от бетон), шах (10 „дъски“), ролери и кънки за начинаещи и напреднали, летен театър на открито (капацитет 200 места), международен мини голф (18 писти), детски площадки, алеи за джогинг (12 км).

Полезна информация:

Младежки парк, Крайова
200375, Крайова, Долж, Република Румъния
Бул. „Стирбей Вода“
Тел.: +040 786 135 963
Работно време: Понеделник - неделя: 9:00 - 21.00 ч.
GPS координати: N° 44.3098869; E° 23.7602449.

Национален театър „Марин Сореску“

Националният театър „Марин Сореску“ в Крайова е единственият театър в Румъния, награден с Орден за културни заслуги, като признание за изключителните постижения на театралната трупа. Това прави тази културна институция една от най-известните сцени в Румъния. Чрез своята впечатляваща история, чрез своите творчески достижения, доказал се с многобройните си участия в световноизвестни фестивали, театър „Марин Сореску“ в Крайова е един от елитните театри не само в Румъния, но и в Европа. Ежегодно през м. април театърът е домакин на Международния Шекспиров фестивал, едно от най-интересните и признати културни събития в Румъния.

Полезна информация:

Национален театър „Марин Сореску“
200585, Крайова, Долж, Република Румъния
ул. „Александър Ион Куза“, № 11
Тел.: +40 251 413 677; +40 251 415 363; <http://www.tncms.ro>
E-mail: teatrulnationalcraiova@yahoo.com; secretariat@tncms.ro
GPS координати: N° 44.3189759; E° 23.7992057.

Катедрала „Св. Димитър“, Крайова

Катедрала „Св. Димитър“ е ценен архитектурен и религиозен паметник, образец на православната църковна архитектура и изобразителното изкуство. Храмът е свързан с важни събития от историята на Крайова и област Олтения през XVII-XIX в. и представлява интересен туристически обект, предмет на културно-познавателния, историческия, поклонническият и религиозният туризъм. В катедралата се съхраняват мощите на Св. Великомъченица Татяна. Реставрацията и консервацията на храма е завършена през 1978 г. На 26 октомври същата година, на празника на Св. Великомъченик Димитър, Митрополитската катедрала „Св.

Думитру” в Крайова отново е благословена от Негово Високопреосвещенство Нестор, архиепископ на Крайова и митрополит на Олтения.

Полезна информация:

Катедрала „Св. Димитър”

гр. Крайова, Долж, Република Румъния

Тел.: +040 762 690 195, +040 725 442 701.

<http://www.catedralasfantuldumitrucraiova.ro/descriere/sfintele-moaste/>

<http://www.monumenteoltenia.ro/biserica-sf-dumitru-domneasca-craiova/>

Работно време: литургии - от 7:30 - 24:00 ч.

GPS координати: N°44.3151445; E°23.7915085; Alt (m) - 87

На третия ден от нашето пътешествие „По пътя на глината” ще разгледаме няколко грънчарски работилници, които съхраняват и продължават традициите на този стар занаят.

Фестивал „Дървото на живота”, Балш, окръг Олт

Град Балш е най-големият център за производство на керамика в района Олтения. Макар днес този занаят да е изгубил онази важна роля, която е имал в миналото, в някои малки села като Обога, Корбени и Ромъна и днес съществуват семейни грънчарски работилници, които поддържат старата технология и традиционните техники на производство.

От 1993 г. в центъра на Балш се провежда фестивал „Помул Виеции” по инициатива на Окръжния съвет на окръг Олт, Местния съвет на Балш, Община Балш, Окръжния център за опазване и популяризиране на традиционната култура на Олт. След края на комунистическото управление на Николае Чаушеску румънците засилват своя интерес към традиционната култура - народните носии, празниците, обичаите и традиционните занаяти, фолклорните традиции. По този начин те се връщат към своите автентични корени и неповторима специфика. С цел възраждане и съхранение на румънския фолклор и традиции е инициран фестивалът, който се провежда всяка година на празника Възнесение Господне. Фестивалът в Балш има две направления - *керамика и фолклор*.

Секция *Керамика* организира панаира на занаятчиите грънчари. Представители на различни грънчарски школи от цяла Румъния представят своите произведения, които са оценявани от жури - специалисти от Музея на селото в Букурещ и Етнографския музей на Олтения. Най-изящните и майсторски произведения са отличавани с награди. Майстори на керамични съдове и

исторически реплики от Обога, Ромъна, Хорезу, Корунд представят творбите си на Панаира на грънчарите. Важна част от работата на панаира е организираната научна сесия, в която обект на докладите е изкуството на грънчарството и неговите специфики в долината на река Олтец. Специалисти от Музея на селото в Букурещ и от Окръжния музей на Олт участват в работата на научната сесия.

Секция *Фолклор* организира парад на традиционните костюми и представяне на различни фолклорни групи от района, които съхраняват и поддържат жив автентичния фолклор. Фестивалът се открива с изпълненията на местната фолклорна група „Дървото на живота” към Културния дом на гр. Балш.

Полезна информация:

Фестивал „Дървото на живота”

235100, Кметство Балш, Окръг Олт

Адрес: ул. „Николае Бълческу“ № 14

Тел.: +40 249 450 145

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Bal%C8%99;www.bals.ro>

GPS координати: N° 44.353510; E° 24.095673; Alt (m) - 128

Разстояния (км):

- Крайова, окръг Долж - Балш, окръг Олт - 25 км (DN65/E574);

- Балш, окръг Олт - Слатина, окръг Олт - 25 DN65/E574.

Грънчарска работилница Турчиту Георге, с. Корбени, Балш, окръг Олт

Корбени е известен със своите древни традиции, обичаи и народни занаяти. Особено място сред тях заема грънчарството. В района на Обога, Ромъна и Корбени са най-старите центрове на грънчарството в Румъния. В момента между 10 и 15 семейства се препитават от грънчарство. Те съхраняват технологиите на старите майстори и създават реплики на известни керамични артефакти. Произвеждат се гледжосани и обикновени керамични изделия, богато орнаментирани, със специфична за региона флорална и геометрична украса. Керамичните изделия са една от причините, поради които туристите посещават брега на река Олтец, за да се насладят на най-красивите и изящни керамични творения, превърнали се в изкуство. За спомен от това посещение те могат да си купят уникални керамични произведения, както и да наблюдават в грънчарската работилница процеса на производство.

Най-известният керамичен център в района Ромъна е създаден през 1668г. През XIX в. в селището е имало 60 грънчарски работилници, които впоследствие са западнали и изчезнали. Днес най-известна е грънчарската работилница на

Турчиту Георге, частен керамичен център, който съхранява и предава на поколенията стария занаят.

Полезна информация:

Грънчарска работилница Турчиту Георге

235100, с. Корбени, окръг Олт, Република Румъния

Адрес: ул. „Кринилор», № 52 тел.: +040 763834780

http://www.innoturism.ro/downloads/3_Vesnicia%20s-a%20nascut%20la%20sat.pdf

GPS координати: N° 44.382928; E° 24.109111; Alt (m) - 140

Разстояние (км): 5 км от Балш, окръг Олт.

По пътя от Балш за Обога в посока югозапад, в подножието на хълма Мъйнешти се е сгушил манастир със същото име. От архитектурна гледна точка манастирът се характеризира с тухлена конструкция и стени с дебелина 70 см. Сградата има форма на корабна базилика. Включва олтар, наос и притвор. Иконостасът е изработен в стената. Стенописите датират от 1810-1812 г. и следват православната традиция. В портретите на дарителите на манастира, както и в други стенописи, прави впечатление, че облеклото включва специфични елементи от румънски традиционни костюми. Багрите, които е използвал зографът, са в някои нюанси на червено, синьо, сиво, зелено и жълто.

Грънчарска работилница на Чиунгулеску Маринел в с. Обога, окръг Олт

Обога е запазена марка керамика за румънската традиционна грънчарска практика. Днес оригинални керамични предмети от Обога са изложени в Къща „Бънией“, етнографския музей на Олтения в Крайова. Един от най-ценните музейни експонати са сватбените кани от Обога. Традиционната техника на производство и декорация на специфични ритуални предмети и керамика за битови нужди е запазена и се практикува в три селища на окръг Олт - Обога, Ромъна и Корбени. Днес стародавната грънчарска традиция в Обога се съхранява и продължава в работилницата на майстор Чиунгулеску. Той поддържа две традиционни практики на производство: на груба неглазирана керамика и фина глазирана керамика. Произвеждат се чаши за вода, вино, ракия и кафе, чинии, стомни, бъклицы, шишета, кани, буркани и др. Голям интерес представляват традиционните за района сватбени канички, богато орнаментирани със зооморфни и флорални мотиви, а понякога се използва и антропоморфна украса. В тези работилници се произвеждат керамични статуетки на облечени в традиционна

носия младежи и девойки, които биха били чудесен спомен от Олт за всеки турист.

В местните гърнчарски работилници се използват все още добре съхранените от поколения майстори традиционни техники на орнаментика с помощта на естествени материали: царевица, гъши пера и слама, които се използват за много фина декорация. В своята работа гърнчарите от Обога използват предимно стари инструменти като: рог от говедо, за очертаване на орнаментите; партог /парче от кожа/, използвана за изглаждане на ръбовете на керамичните съдове; дървен инструмент фикиаш, използван за полиране на предмета от външната страна; титирез, дървен инструмент, с помощта на който се нахъдря ръбът на разфасовките; гъше перо и сламка, използвани за много фина декорация; цъцара, инструмент, с който се прави отвор на дръжката на стомната за пиене.

Полезна информация:

Гърнчарска работилница на Чиунгулеску Маринел
235100,с. Обога, окръг Олт, Република Румъния

Семинара „Керамика“ на Чиунгулеску Маринел
https://ro.wikipedia.org/wiki/Oboga,_Olt

GPS координати: N°44.425215; E°24.086682; Alt (m) - 146

Дистанция:

- Балш, окръг Олт - Обога, окръг Олт - 9 км / DJ 643.

Частни традиционни керамични работилници на Стефан Труска, село Ромъна и Георге Турчиту, село Корбени

Обога е запазена марка керамика за румънската традиционна гърнчарска практика. Традицията на гърнчарската техника с марка „Обога“ днес е съхранена и се практикува в селата Ромъна и Корбени в работилниците на майсторите Стефан Труска и Георге Турчиту. Те продължават да работят по старата технология, предавана от баща на син, съхранили стария родов занаят. Запазени са две традиционни практики на производство: на груба неглазирана керамика и фина глазирана керамика. Произвеждат се чаши за вода, вино, ракия и кафе, чинии, стомни, бъклицы, шишета, кани, буркани, гювечи, паници, свещници и др. Майсторите използват традиционни за района естествени багрила в зелено, кафяво и жълто. Произвеждат се красиви стомни и бъклицы със зооморфна украса като: щъркели, пилета, паун, петел, риби; флорални орнаменти като: различни цветя, дървото на живота, жълъди; антропоморфни украси като: детски глави и

други. Тук, както и в работилницата в Обога, се правят специфичните за района сватбени ритуални кани. Майсторите продават своите занаятчийски произведения, превърнали се в изкуство, в сувенирните магазини на музеите от района, правят свои изложби и участват в национални и международни панаири.

Полезна информация:

Грънчарски работилници на:

Стефан Труска

235100, с. Ромъна, Балш, окръг Олт, Република Румъния

Тел. +40 747 969 807

http://www.innoturism.ro/downloads/3_Vesnicia%20s-a%20nascut%20la%20sat.pdf

GPS координати: N° 44.389763; E° 24.104531; Alt (m) - 153

и Георге Турчиту

с. Корбени, Балш, окръг Олт

Тел.: 0763 834 780

GPS координати: N° 44.389666; E° 24.101129 Alt (m) - 154

<http://stiri.travelo.ro/turism-pentru-traditii-in-corbeni/>

Разстояния (км):

- Балш - Корбени, окръг Олт - 4 км;
- Корбени - Ромъна, окръг Олт - 2 км;
- Ромъна - Обога, окръг Олт - 3 км

Манастир Кълуй

Манастир Кълуй е основан през XVI в. Възникването му е забулено в красиви легенди, разказвани от монасите. Първата гласи, че когато Михай Витеазул минал по тези места с коня си, конското копито пропаднало в дупка, от която бликнал чудодееен извор. Втората легенда е свързана с гръцките монаси, които обитавали манастира. Те го наричали „кало“, което означавало „красив“, „свято място“, „дадено от Бога“. Манастирският комплекс, ограден с висока тухлена ограда, е построен в периода 1516 - 1521 г. по време на господството на Неагое Басараб. Манастирската църква е истински шедьовър на архитектурата, специфична за планинските области. В предната част на църквата се вижда красива статуя на тримата братя Бузешти: Раду, Строе и Преда, капитани при войводата Михай Витеазул. Те са застанали един до друг. Единият държи боздуган, другият - меч и щит, а третият - перо и пергамент. Църквата, посветена на Свети Никола, е създадена от Влад Думитру през 1515 г. През 1594 г. е построена манастирската обител с килии за монасите, които го обитават. Защитни стени ограждат манастира и го превръщат в истинска крепост. В него има изградена висока кула с 12 прозореца и два реда зъбери. Над входната врата има стар надпис и фрагмент от външна стенописна украса. Манастирската църква се състои от притвор, наос и олтар. Иконостасът впечатлява със своите орнаменти и красиви икони. Майстор

Мина, художник, и неговият екип от майстори са зографисали стенописите в църквата, където се открояват образите на ктиторите Михай Витеазул и неговите капитани - братя Бузешти.

Вървейки по алея до крепостната стена на манастира, стигаме до новата църква „Успение Богородично“, съградена по инициатива и със съдействието на архимандрит Корнелиу Мирослав. Той идва като игумен на манастира през 1986 г., съживява монашеската обител, създава манастирско домакинство, закупува три нови камбани, дава на манастира нов живот и го превръща в действащ мъжки манастир. Днес манастирът е ценен паметник на религиозната архитектура и живопис.

Полезна информация:

Манастир Кълуй

Местонахождение: Манастирът се намира на брега на р. Олтец. От DN65/E574 от Балш се поема по DJ643 - 12,5 км, завива се наляво в Кълуй и се поема по DC9 - 3 км до Гура Кълуйи.

<http://amfostacolo.ro/impresii9.php?iid=62787&d=descopera-oltenia--la-pas-prin-oltenia>

<http://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/manastirea-calui-67841.html>

http://primariacalui.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=15

http://ortodox.ro/manastiri/manastirea_calui.html

GPS координати: N 44.462800; E 23.031740

След като се помолим за Божията благодат и закрила, продължаваме по пътя за Слатина, където ни очакват любезните екскурзоводи от Етнографския музей на окръг Олт.

Окръжен музей на окръг Олт, Слатина

Окръжният музей на Олт е открит на 1 май 1952 г., като за целта Йон (Джак) Флореску дарява частната си колекция и къща. Неговата сбирка включва предимно археологически и нумизматични артефакти. Днес Окръжният музей на Олт е подреден в отделите: Археология, Нумизматика, Етнография, Модерна и най-нова история, Изкуство и териториални секции.

Отдел *Археология* съхранява артефакти от разкопките при неолитните селища Гумелница, Слатина, Бребени и Дръгънешти-Олт. В музея е добре представена и неолитната култура Вьдастра. Археологическите колекции показват

приемственост в материалната и духовната култура на населението, обитавало тези земи от древността до наши дни. Осъществен е плавен преход от времето на дако-римската цивилизация към новото време. Районът е населяван от праисторически времена, за което свидетелстват откритията при многобройните археологически експедиции, които са проведени. Свидетелства от миналото са: праисторическа и антична керамика, инструменти, глинени ритуални пластики, антропоморфни и зооморфни фигурки. Музейните експонати свидетелстват за културата на гето-датската и римската цивилизация. От времето на Ранното средновековие е византийско съкровище от сребърни монети, датиращо от VII век. Други материални свидетелствата от епохата на Средновековието са: оръжия, стари книги, бижута, монети и съкровища от управлението на Влад Винтилъ, Михай Витеазул, Матей Басараб и Константин Брънковеану.

Отдел *Етнография* съдържа колекции на народните занаяти - грънчарство, тъкачество, килимарство, ковано желязо, ювелирно изкуство, традиционни мъжки и женски костюми. Музейната колекция от съвременната епоха включва документи, оръжия, фотографии, декоративно изкуство и подчертава ролята на градското селище в процес на обновяване и национално утвърждаване. През 1969 г. е открита секция *Етнография*, която разполага със сбирка от 1480 предмета, а към настоящия момент тя е нараснала до 8933 предмета, което показва, че музеят на Олт непрекъснато се обогатява и развива. Представени са почти всички селища в окръг Олт и спецификите в облеклото на хората. Колекциите са разделени на: *обичаи, професии, керамика, текстил, плат, метал, дърво, фолклор*. *Керамичната колекция* включва предмети от керамичните центрове в Обога, Корбени, Ромъна. Също така, музеят притежава предмети от културата Въдастра и боядисани яйца от Обога. Музеят е експонирал богатата си колекция от народни костюми, мъжки и женски, ежедневни и празнични облекла. Представени са копринени шалове, бижута, ръчно изработени от местни майстори на сребро и месинг, каишки и колиета от цветни мъниста, различни монети.

Най-новият отдел в музея е *Изкуство*. В него са изложени картини, скулптури, графики на румънски съвременни автори, родени в Олт, получили национално и международно признание - Йон Попеску-Негрени, Спиру Вергулеску, Корнелиу Йонеску, Николае Труць, Михай Марин Кърстеа и др.

Полезна информация:
Окръжен музей на окръг Олт

230079, гр. Слатина, окръг Олт, Република Румъния
Адрес: ул. „Ана Ипътеску“, № 1, п.к. 230079
Тел./факс: +40 249 415279
Е-мейл: muzeu_olt@yahoo.com
<http://www.mjolt.ro/muzeul-olt/>
GPS координати: N° 44.430147; E° 24.360127; Alt (m) - 145
Дистанция (км):
- Крайова, окръг Долж - Слатина, окръг Олт - 51 км, път Е 574;
- Балш, окръг Олт - Слатина, окръг Олт - 25 км, път Е 574.

Етнографски музей, Слатина

Етнографският музей в Слатина е важна туристическа дестинация. Той е създаден през 1997 г. Неговата експозиция запознава посетителя с обичаите и традициите на окръг Олт. Представени са колекции от традиционни мъжки и женски носии, художествени тъкани, занаятчийски произведения от керамика и дърво. Интерес в музея представляват оригинални керамични предмети и реплики от работилниците в Корбени и Обога.

Полезна информация:

Етнографски музей, Слатина
Слатина, Олт, Република Румъния
ул. „Юнашка“, № 73
Тел./факс: +40 249 435 663; E-mail: etnografie@mjolt.ro
<http://locuridinromania.ro/judetul-olt/orasul-slatina/muzeul-de-etnografie.html>
Работно време: 10:00 - 18:00 ч.; Събота и неделя: 9:00 - 17:00 ч.
GPS координати: N°44.4368849; E°24.3626765.

На четвъртия ден от обиколката „По пътя на глината“ ще приключим нашето пътешествие в Румъния и след нощувка в Турну Мъгуреле се отправяме към България. Първо спираме в Дръгънешти-Олт, за да разгледаме Музей „Къмпия Боианулуй“ и археологическия парк.

Музей „Къмпия Боианулуй“ и археологически парк, Дръгънешти-Олт, Олт

Музеят комплекс в гр. Дръгънешти-Олт включва къща „Гирджиу“, къща „Поликрониос“, къща музей „Николае Титулеску“, както и други стопански постройки, намиращи се в имение на улица „Н. Титулеску“. През 2010 г. е изграден археологически парк от неолитни къщи, които представляват голяма туристическа атракция. Археологическите разкопки в Дръгънешти-Олт се провеждат в продължение на над 30 години. Първи започват работа учените от

университета в Тимишоара, към тях в следващите години се присъединяват археолози от Националния исторически музей на Румъния, Института по тракология в Крайова и музея в Дръгънешти-Олт.

През 1981 г. започва оформянето на съвременния музеен комплекс. Историческата експозиция е разположена в седемте стаи на къща „Гирджиу“. Изложени са автентични експонати от археологическите разкопки в района и е проследена историята на селището от палеолита до наши дни. Най-забележителните археологически артефакти принадлежат към културен пласт Дудешти, но повечето експонати са от неолитната култура Гумелница. Те включват: чукове, мотики, инструменти от еленов рог, кама от кост, глинени фигурки, свързани с религиозните култове на неолитните хора, тежести за рибарски мрежи, харпун, ками, върхове на стрели, каменни огнехвъргачки, прашки - доказателство, че препитанието на първите обитатели по тези земи е лов и риболов.

Къща „Поликрониос“ е основната сграда на музея „Къмпия Боианулуй“. Тя е най-старата къща, съхранена днес в Музей „Къмпия Боианулуй“ и е построена от семейство Поликрониос в края на осемнадесети век. Използвана е като административна сграда за управление на чифлика. В тази къща е разположена основната експозиция на музея, представена в следните отдели: народно изкуство, изложба *Ракла за зестри*, православно изкуство, църковна утвар и художествена изложба „Свят на цветовете“. Етнографската изложба възстановява селския живот в този район, представен е традиционният занаят тъкачество, народни носии от района, домашни тъкани и подови настилки.

Безспорно най-атрактивната за туристите част на музея в Дръгънешти-Олт е археопарк „Гумелница“. Той се състои от 6 неолитни жилища, които реконструират неолитната култура, наречена Гумелница. Паркът е създаден по инициатива на Траян Зорзолиу. Хижите реконструират неолитните жилища на рибари, земеделци и грънчари. При реконструкцията на интериора са използвани неолитни предмети или реплики на неолитни предмети, маси, религиозни олтари, домашни инструменти и работен инвентар. Възпроизведено е наколно жилище, в което са съхранявани хранителни продукти и инструменти. В наколните жилища са се оттегляли хората по време на големите разливи на реката, когато били наводнявани основните жилища колиби.

Музей „Къмпия Боианулуй“
235400, гр. Дръгънешти-Олт, окръг Олт/Олт, Република Румъния
Адрес: ул. „Титулеску“ №239
Тел.: +040 249 465 239
https://ro.wikipedia.org/wiki/Muzeul_C%C3%A2mpiei_Boianului
GPS координати: N° 44.173613; E° 24.515090; Alt (m) - 78
Дистанция (км):
- Дръгънешти -Олт-Каракал, Олт - 23 км;
- Дръгънешти -Олт- Слатина, Олт - 36 км

Втората ни спирка през този ден е Музей „Романациулуй“, Каракал.

Известният магистрат Йон Хаджиеску-Мириште, радетел на изкуствата, дарява своя дом на Общината с цел да се подпомогнат студенти, следващи скулптура в Рим и Париж. Богатата си колекция от скулптури и картини дарил на Общината, срещу задължение да ги съхранява. Днес те заемат централно място в музей „Романациулуй“ в гр. Каракал. Музеят е създаден през 1949 г. и е разположен в къщата, дарена от Йон Хаджиеску-Мириште през 1904 г. на Общината. Сградата е паметник на културата, построена е в средата на XIX век. Изложбената площ включва две стаи, в които се помещават двата департамента: *История и Изкуство*. Отделът по история включва 65 експоната, които представляват ядрото на музея. В художествения отдел са включени 27 картини на Николае Дъръску, К. Д. Стехи, О. Обедану, Н. Гримани, Амбросини и др. През 1950 г. музеят е преместен в къщата на Никулин Жиану, исторически и архитектурен паметник на културата, построена през втората половина на XVIII век.

Днес музеят има четири секции: *археология и история; изобразителни изкуства; „Янку Жиану“ и етнография*. Отделът за *археология и история* притежава повече от 20 000 ценни предмета, някои от които са на повече от 6000 години, изложени в осем стаи, заемащи площ от над 400 м². Постоянната изложба на отдел *Археология-история* е създадена по тематични и хронологични критерии и се базира на основните периоди в румънската историография, представя ценни свидетелства, удостоверяващи богатия материален и духовен живот на местните жители от най-ранните времена до 1944 г. Всяка от осемте стаи на музея е тематично подредена. Музейната експозиция е богата на изображения, документи, карти и предмети от различни материали, костюми, униформи и оръжия, предмети на изкуството, свързани с историята, икономическия живот, културата и етнографията на бившия окръг Романаца. В отдел *Палеолит* могат да се видят

каменни инструменти, мамут, костни инструменти, керамични съдове, открити във Влъдила, Каракал, Фъркашеле, Хотърани и Гръдиниле. Неолитът и бронзовата епоха са представени от керамични съдове, оръжия, религиозни предмети, погребални урни, предмети от бронз и желязо, открити при археологическите разкопки във Фъркашеле, Хотърани и Градиниле. Дако-римската епоха е представена чрез експонати, открити в Ромула-Малва (село Решка, близо до Каракал). Тук са открити артефакти като: чаши, саксии, амфори, скъпоценни камъни, свещници, саркофази, прагове, каменни и тухлени надписи, статуи и др., които доказват жизнеността на селището в тази епоха. Музеят разполага с голяма колекция от различни видове свещници с един, два или три процепа. Рядка находка, която е изложена в музея, е свещник, изобразяващ главата на старец. При разкопките на Ромула са открити полускъпоценни камъни от яспис и оникс, с които са гравирани фигури на богове, митологични сцени и животни. Ценни експонати са римски бронзови статуи на богините Диана, Фортуна - защитникът на Ромула-Малва, Жанус, и каменните скулптури на Юпитер Доликенус, Деа Дарданика Ромула и др. Сред артефактите преобладават предмети, открити при археологически разкопки в района на римския град Ромула, възникнал и станал главен център в област Дакия по време на римския император Септимий Север. На входа на музея е разположен лапидариум. Той включва повече от 20 експоната: саркофази, прагове на порти, погребални пинии и др. Изключителна находка представлява саркофагът на римския квестор Аелиус Юлиус Жулианк, с размери: 2,30 x 1,08 x 1,54 м., изработен от варсански камък, със скулптурни орнаменти както върху капака, така и върху кутията. Саркофагът е изработен по поръчка на съпругата му Валерия Гамелина и децата му. Археологическата находка е открита близо до Ромула, в некропола на Хотърани, през 1952 г.

Етнографският отдел на музея е в процес на преустройство. Той съдържа богат фонд: костюми от района на Романази, мъжки, женски, на девойки и неженени мъже, воали, принадлежности за коса и др., колекция от повече от 4000 модела шивашки артикули. В Етнографския фонд се съхраняват стари селскостопански инструменти, дървен плуг и домашни предмети: тъкачни станове, машини за извличане на копринена нишка и др.

В района на Каракал (южно от града) могат да се видят останките на римския град „Ромула“ - сгради, бани и храмове. Както и руините на княжеския дворец в Каракал - бивша княжеска резиденция по времето на Михай Витеазул (XVI

век), Матей Басараб и Константин Брънковеану. В града представлява интерес сградата на Съда и къщата, паметник на архитектурата, на Янку Жиану.

Полезна информация:

Музей „Романацулуй“

235200, гр. Каракал, окръг Олт, Република Румъния

Адрес: ул. „Янку Жиану“ № 28.

Контакт: +40 249 511344,

pmc@romanati.ro; <http://www.cniptcaracal.ro/index.php?page=muzeu-romanatiului>

GPS координати: N° 44.112629; E° 24.344703; Alt(m) - 107

Разстояния (км):

- Каракал, окръг Олт - Крайова, окръг Долж - 55 (E 70);

- Каракал, окръг Олт- Слатина, окръг Олт - 41 (DN 64).

Продължаваме нашето пътешествие по пътя за Корабия, след 35 км спираме във Вьдастра, за да посетим работилницата за керамика на Йонел Кокочи.

Вьдастра е археологическа праисторическа култура, в района на град Корабия, открита и изследвана от археолози от университетите в Букурещ и Крайова и Музея на Олтения, Крайова, през втората половина на XIX в. Йонел Кокочи е собственик на грънчарска работилница, в която произвежда реплики на уникални керамични находки от културата Вьдастра. По проект, през 2000 г. той завършва специализиран курс по изкуства в университета в Крайова, изучава особеностите на културата Вьдастра, технологията и техниките за производство на керамика в праисторическата епоха. Сега неговата основна цел е да възроди това производство и да го запази за поколенията. Затова организира курсове и извънкласни дейности за местните деца, които в неговия център за производство на керамика могат не само да наблюдават, но и да се включват собственоръчно в производството на реплики на архаични съдове. Там се използва техника от 5000 до 5500 години пр. Хр. за производство на черна керамика. Културата на Вьдастра е една от най-важните неолитни култури, отличаващи се със своята оригиналност и съвършенство по отношение както на типологията, така и на техниката на производство, на инструментите за работа и декоративните мотиви. Тронконични съдове, полусферични купички, фруктиери - са някои от характерните форми на керамика Вьдастра. Декорациите на тези съдове се осъществяват с техниката на разрязване и изрязване. Спирали, меандри, триъгълници, диаманти, "вълкообразни зъби" са специфичните декоративни мотиви на керамиката Вьдастра. Те обхващат цялата повърхност на съдовете в математическа подредба.

Йонел Кокочи е гостувал с изложби на своите керамични изделия в стил Въдастра в седалището на ЮНЕСКО в Париж, в Комитета на регионите в Брюксел, в Страсбург, в Милано и в Торино. Той предава своите знания на учениците от Училището по изкуства в Слатина, в клас с професионално направление по керамика.

Полезна информация:

Работилницата за керамика на Йонел Кокочи

237510, с. Въдастра, Олт

Тел.: +4420 761 164 092

<http://www.agerpres.ro/cultura/2014/06/14/destinatie-romania-olt-ceramica-de-vadastra-revitalizata-dupa-aproape-sapte-milenii-de-artizanal-ionel-cococi-11-28-33>

GPS координати: N° 43.864116; E° 24.378910; Alt (m) - 66

Дистанция:

- Въдастра, окръг Олт- Каракал, окръг Олт - 33 км, път DJ 642A;

- Въдастра, окръг Олт - Корабия, окръг Олт - 19 км, път DN 54.

След като изминем още 20 км, пристигаме в Корабия, където ще посетим Историческия музей.

Археологически и етнографски музей в Корабия

Историческият музей в Корабия е основан през 1951 г. по предложение на академик Николъеску-Плопшор, ръководител на музея в Олтения. Музеят се помещава в сграда, която е паметник на културата. Включва два отдела: *археолого-исторически и етнографски*.

В *археолого-историческия* отдел на музея са експонирани артефакти, открити през последните шест десетилетия, доказателство за праисторическия живот, принадлежащ към неолитната култура Въдастра (4-то хилядолетие пр. Хр.), енеолитната култура Сълкуца-Гумелница, културна група Челей (3 хил. пр. Хр.) Откритите ленени тъкани датират от енеолитната епоха и са на възраст повече от 4 000 години. Керамичните предмети датират от старожелезната епоха Халщат. Интерес представляват накити от същата епоха - висулка и две златни обеци, които са най-старите в Сучидава. Златни пръстени с камъни, сребърни гривни, пет златни монети, съкровище от турски пиастри (44 сребърни монети), намерено преди 1989 г. в Сучидава, съкровището от републикански монети (211 сребърни монети), открити преди години в Гура Падиней и 408 средновековни монети -

испански, унгарски, румънски, златна монета, издадена по време на управлението на Константин I, които имат изключителна художествена и историческа стойност.

Етнографският отдел включва 2500 експоната; инструменти за традиционни домашни занаяти, народни костюми на Романаците, Въдастра, Въдастрица, Орлеа, Дъбулени и Колекцията от специфични за Олтения одеяла и покривки, с изображения на цветя, хора или животни, някои от които датират от неолита, с редуващи се цветове по хоризонтала; традиционни мебели и тъкачна машина.

Полезна информация:

Археологически и етнографски музей

235300, гр. Корабия, окръг Телеорман, Република Румъния,

Адрес: ул. „Куза Водъ“ № 65.

Работно време:

- от вторник до петък - от 8.00 до 17.00 часа;

- събота и неделя - от 9.00 до 13.00 часа.

Контакт: +40 249 561 364, <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro>

GPS координати: N° 43.774823; E° 24.502004; Alt (m) - 46

Дистанция:

- Корабия, окръг Олт -, окръг Олт/Olt - 41 км, път DN 54;

- Корабия, окръг Олт - Бекет, окръг Долж - 47 км, път DN 54А.

На 90 км. от Корабия се намира град Александрия, а целта на нашето посещение е Окръжният музей.

Окръжен музей Телеорман, Александрия

Окръжният музей на Телеорман се намира в град Александрия. Неговото изграждане започва като музейна сбирка в далечната 1934 г., когато се поставя началото на фонда на музея със събиране на документи, етнографски и археологически експонати от района на Александрия. През 1952 г. сбирката е обогатена и подредена в музей на града, а от 1974 г. получава статут на Окръжен музей на Телеорман. В днешната сграда музеят е преместен през 1981 г.

Постоянната музейна експозиция включва колекция от археологически разкопки. Артефактите датират от времето на палеолита, неолита, бронзовата епоха, желязната епоха, периода на гето-дакското господство и миграциите на племената в периода на Ранното средновековие. Музеят експонира откритите

артефакти при експедициите от Чиуперчени, хълма Чиоланештии, Витанешти, Мъгура, Бужору, Албести Орбеаска.

Най-ценните експонати от ранния неолит (Прекриш Старчево-Крис) са: керамика, дървени предмети, орнаменти от Мъгура; от неолита (Дудешти Въдастра): саксии и керамика, орнаменти от Мъгура. Археологическата култура Гумелница е представена от рисувана керамика, златна купа, глинени съдове с антропоморфни и зооморфни орнаменти, бижута от дърво, инструменти от кост, рог, камък, мед, медна брадва. Средновековната археология е представена от емайлирана керамика Сграфито и сребърни бижута.

Постоянна експозиция *Съкровища* се състои от 72 открити в региона находки на монетни съкровища, които съдържат повече от 600 монети от различни епохи. Най-старите са гръцки монети от IV в. пр. Хр., сред които могат да се видят драхми от времето на Александър Велики. Интерес представляват и римските монети от времето на Републиката, монети с лика на император Траян с надпис „победител на даките“. По-малко са монетите от времето на Византийската империя, а има и монети на българския цар Иван Александър, испански, унгарски, германски, полски, латвийски монети, както и османски. Откритите чуждестранни валути свидетелстват за активен стоково-паричен обмен през Късното средновековие по тези земи.

Изключително богата и ценна е постоянната етнографска изложба в Музея на Александрия. Със сътрудничеството на Музея на селото в Букурещ са реконструирани пет селски къщи от района на Телеорман - от края на XIX в. до средата на XX в. Интериорът реконструира специфичния бит, наредбата, облеклото на хората от региона. Богата е изложбата на мъжки и женски традиционни костюми. Има и зали, представящи традиционните селски домашни занаяти като: тъкачество, риболов, лозарство, земеделие. Музеят има собствена лаборатория за реставрация и консервация на керамика, метал и епистоларни документи от ново и най-ново време.

Окръжният музей Телеорман представя временни тематични изложби, провежда научни конференции с международно участие и работи по редица международни проекти в областта на музейното дело, археологията, етнографията и популяризирането на културно-историческото наследство на региона.

Полезна информация:

Окръжен музей Телеорман, Александрия

140033, гр. Александрия, окръг Телеорман, Република Румъния
Адрес: ул. „1848 година“, №1
Тел/факс: +40 247314761
Работно време: 9:00-17:00ч., почивен ден - събота и неделя
<http://www.muzeulteleorman.ro/organigrama.html>
GPS координати: N° 43.975057; E° 25.328258; Alt (m) - 46
Дистанция:
- Александрия, Телеорман - Корабия, Олт - 80 км;
- Александрия, Телеорман - Турну Мъгуреле, Телеорман - 47 км

Последната спирка през четвъртия ден от нашата обиколка е румънският град Турну Мъгуреле, където спираме за почивка и нощувка.

Полезна информация:
145200, гр. Турну Мъгуреле, окръг Телеорман, Република Румъния
https://ro.wikipedia.org/wiki/Turnu_Măgurele
<https://www.agerpres.ro/engleza-destinatie-romania/>
GPS координати: N° 43.752268; E° 25.877236
Дистанция:
- гр. Турну Мъгуреле, окръг Телеорман, Република Румъния - Никопол, област Плевен, Република България - 7 км

През петия ден с ферибот от Турну Мъгуреле за Никопол прекосяваме река Дунав и пристигаме в България, където нашата обиколка „По пътя на глината“ продължава. В този ден ще посетим три български града - Никопол, Пордим и Плевен.

След като слезем от ферибота, се отправяме към Шишмановата крепост в Никопол.

Калето, наричано още Шишмановата крепост (гр. Никопол), е имало важно стратегическо значение на добре защитено пристанище в миналото. Днес от крепостта е сравнително добре запазена част от западната стена и т. нар. „Шишманова врата“. Всъщност „вратата“ не е от царуването на Иван Шишман, а от началото на XIX в. Оригиналната врата е разположена в Регионалния исторически музей в гр. Плевен. При археологични разкопки са открити различни културни пластове от римски, български и турски период.

Никопол през Средновековието е бил най-голямото търговско дунавско пристанище на България. Крепостта се издига на висок хълм със стръмни склонове, особено на север към река Дунав. Хълмът е разположен в северозападния край на града, достъпен е единствено от запад, където тесен път

го свързва с крайдунавските височини. На това място очевидно е била западната порта на крепостта. От града, който е разположен в дълбока долина, се е влизало през източната порта. До нея се е стигало по стръмен път, който е започвал от подножието на хълма до дунавския бряг. Пътят възлиза по източния и южния склон, като е изсечен в скалата, прорязан от дълбоки коловози. Според К. Шкорпил крепостта е имала 370 крачки дължина и 270 крачки ширина. Крепостните стени са били подложени на основен ремонт през XII - XIV в. За това свидетелстват градежът от дялан камък, белият хоросан с баластра и вътрешните греди в стените, положени надлъжно и напречно. Вратите на крепостта са били двойни, с кули над тях. На западната стена е имало ров. Западната порта е имала и падащ мост над рова.

Крепостта е известна като Шишманова, тъй като е свързана с последните години на Второто българско царство. Тя е била резиденция на последния български цар Иван Шишман и последна българска твърдина. След нейното превземане от турците през 1395 г., под османска власт пада Търновското царство. На следващата 1396 г. под стените на тази твърдина воюват воините на цар Иван Срацимир в коалиция с полско-унгарския крал Сигизмунд. Целта на обединената християнска коалиция е да си върне Никопол и да прогони турците от тези земи. Тук султан Баязид печели втора победа над християните. Така окончателно се налага османската военно-политическа система в българските земи.

Полезна информация:

Шишмановата крепост

гр. Никопол, област Плевен, Република България

Местоположение: разположена е на хълм в северозападния край на град Никопол.

<https://bg.wikipedia.org/wiki>

GPS координати: N°43.702941; E°24.891687; Alt (m) - 102

Дистанция:

- гр. Никопол, област Плевен, Република България - гр. Турну Мъгуреле, окръг Телеорман, Република Румъния - 7 км;
- гр. Никопол, област Плевен, Република България - гр. Плевен, област Плевен, Република България - 55 км;
- гр. Никопол, област Плевен, Република България - гр. Пордим, област Плевен, Република България - 65 км

Църква „Св. св. Петър и Павел”

Църква „Св. св. Петър и Павел” е средновековна църква в Никопол, описана за пръв път през 1871 г. от Феликс Каниц. Тогава в нея вече отдавна не се служело

и тя се намирала в двора на една турска къща. Каниц чул предание, че някога била катедрален храм на никополските католици (павликяни). Той споменава две малки кули звънарници над черковния притвор; една от тях се вижда и на направена от него акварелна рисунка. Когато Георге Балш (1868-1934 г.) на свой ред изследва църквата през 1914 г., притворът е вече рухнал. През 1927 г. зданието е обявено за народна старина, сега то е паметник на културата от национално значение.

Сградата е с малки размери: 10 x 7 метра. Входът е откъм южната страна на притвора. Корабът (наосът) отвътре е кръстовиден, с една олтарна абсида. Високият купол се издига право над вътрешните ъгли на кръста. Тесният притвор по-рано е бил двуетажен. Отвън стените имат слепи арки с декоративна зидария от тухли и бял камък. Съдейки по стила на тази украса, учените датират храма от XIV в. Това го прави едно от най-важните запазени произведения на средновековното българско строителство.

Чешма *Елиа*

Елиа е името на чешма в гр. Никопол, регистрирана като паметник на културата. Старото име на чешмата е *Сюютлийка*. Намира се в южната част на града, на 1 км от река Дунав. Представлява античен римски саркофаг с латински надпис епитафия на Елиа, рано починалата съпруга на римския чиновник Фронтон. Надписът е датиран от историците към 160-181 г. По-късно, вероятно по време на османската власт, в саркофага е вградена чешма, висока 3 м с фронт 4 м. На надписа върху саркофага обръща внимание френският археолог Дижарден. Той остава много впечатлен и превежда елегията на френски, като поставя на чешмата и собствена плоча. В момента чешмата *Елиа* е действаща, с изворна вода.

Туристическата ни обиколка продължава към Пордим, който отстои на 60 км от Никопол. Тук ще посетим три обекта:

СУ „Св. св. Кирил и Методий”, гр. Пордим, област Плевен

Училището е с профил *Изкуства* и предлага обучение в три направления: народни танци, народни песни и народни инструменти. Има свой танцов състав „Северняче”. Възпитаниците на училището имат редица участия в регионални, национални и международни фестивали за народна музика, носители са на

отличия и почетни грамоти. В училището има оформен етнографски кът, представящ народните традиции и носите на северняците.

Полезна информация:

СУ „Св. св. Кирил и Методий”,
гр. Пордим, община Пордим, област Плевен, Република България
Адрес: ул. “Иван Божинов”, № 11
E-mail: soupordim@abv.bg; <http://www.soupordim.com/>
тел. +0359 6513 2070; GSM:+0359 885188242
GPS: N 43.376744 E 24.850150171

Къща музей „Велик княз Николай Николаевич”, град Пордим, област Плевен

Музеят е разположен в къщата на Иван Стойков -Троянчанина, строена през периода 1862 - 1865 г. През 1877 г. в нея пребивават руският император Александър II, главнокомандващият Дунавската руска армия - великият княз Николай Николаевич, румънският княз Карол I и видни руски военачалници. От 26 октомври до 10 декември тук е разквартирувана Главната квартира на руската армия по време на Руско-турската освободителна война (1877 - 1878 г.). В този дом, в присъствието на граф Н. Игнатиев, ген. Н. Обручев, ген. Д. Милютин, ген. Е. Тотлебен и ген. Й. Гурко се провеждат военни съвети, вземат се важни стратегически решения за хода на войната - за блокадата на Плевен, за зимното преминаване на Балкана, обсъден е проектът на Санстефанския мирен договор. Къщата е откупена от Военното министерство и превърната в музей в периода 1904 - 1907 г.

Експозицията отразява дейността на Главната квартира на руската армия по време на пребиваването на главнокомандващия княз Николай Николаевич и император Александър II в Пордим от 26 октомври до 15 декември 1877 г. В нея е отделено специално внимание на участието и ролята на руската артилерия във войната.

Къща музей „Негово Кралско Величество Карол I”, гр. Пордим, област Плевен

Музеят е разположен в къщата на Върбан Илиев, строена след войната, в непосредствена близост до къщичката, където се помещава румънската Главна квартира и живее княз Карол I по време на боевете за Плевен (19 юли - 10 декември 1877 г.). Заедно с оригиналната постройка, в която обстановката е

запазена напълно, тя е превърната в музей, създаден през 1904-1907 г. Значителна част от експонатите са дарени от Румънското военно министерство през 1904, 1954 и 1967 г. Музейната експозиция е посветена на участието на Румъния в Руско-турската война /1877-1878 г./ и дейността на Главната квартира на румънската армия по време на пребиваването на румънския княз Карол I в Пордим през 1877 г. В музея е представена богата колекция от румънски униформи и въоръжение.

Къща музей „Негово кралско величество Карол I” е сред първите музеи в България. Музейната експозиция отразява едно от най-значимите събития в хода на Руско-турската освободителна война от 1877/78 г., а именно обсадата и превземането на Плевен, важна стратегическа битка, от която зависи изходът на войната.

От Пордим потегляме към град Плевен. По пътя ще спрем в с. Гривица, където ще разгледаме *Румънския мавзолей и мемориален парк.*

Мавзолеят е строен през периода 1892 - 1897 г. в памет на загиналите румънски воители, със средства на румънския народ. Открит е през 1902 г. Иконостасът и стенописите в храмовото помещение са дело на румънски художници. В района на Гривишките редути, непосредствено след войната, над братските могили са издигнати 17 руски и румънски паметника. През 1958 г. е изграден *мемориален парк* с площ 360 декара. През 1967 г. е разкрита *музейна експозиция*, която отразява сраженията при с. Гривица по време на Руско-турската война и бойния път на румънската армия.

В мавзолея, който се състои от храмово помещение и костница, в мраморни саркофази се съхраняват кости на румънски воители, загинали в боевете при с. Гривица. Иконостасът е с четири икони - „Исус Христос”, „Св. Николай”, „Архангел Михаил” и „Богородица с младенец”. През 1902 г. е поставен бронзов медальон на румънски език с текст посвещение на румънските воители.

Музейният кът е посветен на участието на Румъния в Руско-турската война /1877-1878 г./ Показани са бойните действия при с. Гривица, водени от руската армия в началото на Плевенската епопея и на румънската армия по време на Третия щурм на Плевен (11-12 септември 1877 г.); изложени са образци от оригинални румънски униформи, копия от румънски бойни знамена и предмети, отразяващи селския бит по време на Руско-турската война.

Полезна информация:

Румънският мавзолей и мемориален парк

с. Гривица, област Плевен, Република България

Тел.: +0359 64 830 251; <http://panorama-pleven.com>

Работно време: вторник, сряда и четвъртък от 10.00 до 16.00 ч., в останалите дни - по предварителна заявка. Вход свободен

GPS координати: N°43.414252; E°24.694757

Дистанция:

- Гривица, област Плевен - Пордим, област Плевен - 14 км;
- Гривица, област Плевен - Плевен, област Плевен - 9 км

Парк *Кайлъка*

Парк Кайлъка се намира на юг от центъра на гр. Плевен. Обявен е за защитена местност по инициатива на ген. Иван Винаров. Богат е на множество защитени животински и растителни видове. Разположен е на площ от около 10 хил. дка в карстовата долина на река Тученица. Естественият каньон на реката е приютил богата и разнообразна флора и фауна. Там се срещат уникални за България и Балканския полуостров растения, а много от птиците и бозайниците са включени в Червената книга на България. Паркът предлага уникално съчетаващи се възможности за разходка, отдих и развлечения. Отвесните скали, високи над 40-50 метра, са прекрасни за практикуване на скално катерене. Има изкуствени езера и язовири, лодки и водни колела, басейни, хотели, барове, кафенета, ресторанти, дискотеки, детски площадки, тенис кортове, зоопарк и уникален ресторант, изцяло изграден в пещера.

В началото на парк *Кайлъка* се намират руините на късноантичната крепост *Сторгозия*. Тя е построена през Късната античност (IV-VI век) от римляните и е заемала площ от 31000 м². Крепостните стени са били с височина 2 метра, изградени от твърди камъни. Крепостта е обграждала и охранявала множество жилищни и административни сгради. В източната ѝ част са открити останки от Раннохристиянска базилика, която е втората по големина след царската базилика в Плиска. От крепостта *Сторгозия* все още запазени и реставрирани са част от защитната стена, базиликата и хореума.

В парка се намира летният театър на Плевен, както и единственият по рода си в България *Музей на виното*, разположен в пещера, която се състои от 5 галерии с площ 650 м².

Полезна информация:

Парк Кайлъка

Местоположение: намира се на юг от центъра на гр. Плевен, област Плевен.
Адрес: 5800 Кайлъка, Плевен
<http://panorama-pleven.com>
Работно време: отворен 24 часа. Вход свободен
GPS координати: N° 43.391882; E° 24.622216; Alt (m) - 122
Дистанция:
Парк Кайлъка, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 5 км

Музеят на виното в Плевен е плод на дългогодишна разработка на екип български и френски специалисти архитекти, етнологзи и музейни експерти от Плевенската панорама и Регионалния исторически музей. Град Плевен е избран, защото е първият център на винарската индустрия в България. Музеят разполага с 2 дегустационни зали, историческа част и зала с експонирани вина от различни региони на България. Посещението на Музея е съпроводено от беседа, която включва богата информация относно историята на виното, технологията на производството и др. *Музеят на виното* е едновременно културна атракция и място, където посетителите могат да дегустират и закупят бутилки от наличните над 6 000 вида вина от всички региони в България. Музеят предлага най-голямата в България експозиция (от над 7000 експоната) стари вина - от 30 до 90-годишни. В историческата зала са изложени предмети и атрибути, свързани с лозарството и винарството по българските земи - от древните траки, гърци и римляни, до наши дни. Избената зала предлага вина от всички региони на България. Виното се съхранява в 100 бъчви от френски дъб. Предлага се дегустация, която се провежда с лектор. Тази практика е много известна във Франция и по света и има образователно-културен характер.

Полезна информация:

Музей на виното

Гр. Плевен, област Плевен, Република България

Местоположение: На 5 км южно от Плевен, Парк *Кайлъка*

Работното време: всеки ден от 11:00 до 19:00ч. От октомври до март, музеят работи с предварителна заявка. За групи с дегустации е необходимо да направите предварителна заявка.

GSM: +359 887 731 537; e-mail: winemuseum@mail.bg

<https://bg.wikipedia.org/wiki>

GPS координати: N° 43.391882; E° 24.622216122

Дистанция:

- Парк *Кайлъка*/Музей на виното, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 5 км.

Пристигаме в областния град Плевен. На вниманието на любознателния турист предлагаме разходка в експозиционните зали на *Регионалния исторически музей* в Плевен.

Регионалният исторически музей в Плевен съдържа богата експозиция, която проследява живота в региона от праисторическата епоха до наши дни. Подредена е в няколко отдела: *Праистория, Античност, Средновековие, Ново време, Етнография и Природа*, и експозиционна зала, посветена на живота и делото на световноизвестната българска оперна певица Гена Димитрова. По време на нашата разходка през вековете по пътя на глината, безсъмнено най-голям интерес представляват отделите: *Праистория, Античност и Средновековие*, затова само на тях ще обърнем по-голямо внимание.

В отдел *Праистория* са изложени експонати, показващи материалната и духовната култура от старокаменната, новокаменната и каменно-медната епоха. Най-ранните следи от човешко присъствие в Плевенския регион са засвидетелствани от края на Средния палеолит (50 - 45 хил. пр. Хр.). Забележителен експонат от тази епоха е колекция от листовидни върхове за копия, открити в работилница за изработване на кремъчни сечива край с. Муселиево (община Никопол). Новокаменната епоха (неолит, VII - V хил. пр. Хр.) е представена с материали, които илюстрират характерните белези в производството на керамика в региона. Свидетелство за развитието на Плевенския край през каменно-медната епоха (халколит, V - IV хил. пр. Хр) са керамичните съдове, украсени с врязани и рисувани с графит орнаменти. Експонирани са и най-използваните сечива от различен материал: камък, кремък, кост, рог, мед и глина. Основен акцент е поставен на находките от халколитното селище в местността *Редутите*, разкрито до с. Телиш (община Червен бряг) - един от значимите и цялостно проучени праисторически обекти в областта. В музея е експонирано оригинално праисторическо жилище (разкопки край с. Телиш), което дава информация за техниката на изграждане, интериора и практикуваните занаяти.

В отдел *Античност* са подредени паметници, разкрити в римския град *Улпия Ескус* край с. Гиген (община Гулянци), в късноримската и ранновизантийска крепост *Сторгозия* край Плевен: архитектурни детайли, многоцветни подови мозайки, скулптури и бронзови пластики на божества от гръко-римския пантеон, предмети на бита и златни украшения. В продължение на близо две хилядолетия

историята на тази част от Балканския полуостров е свързана с траките. Една от големите загадки на древна Тракия е прочутото *Вълчитрънско съкровище* (община Пордим). Датира се в периода XVI - XIII в. пр. Хр. От периода на ранножелязната епоха (XII - XI в. пр. Хр.) е намерената на о. Персин (край Белене) златна купа с букели. Периодът II - средата на III век (времето на династиите Антонини и Севери), бележи връх на икономиката, строителството и културата в провинция Долна Мизия. По това време в Колония *Улпия Ескус* (с. Гиген, община Гулянци) - един от най-големите и значими антични градове на Долен Дунав, развитие получава монументалната гражданска и религиозна архитектура. В началото на IV век, при управлението на император Константин I Велики (306 - 337) Колония *Улпия Ескус* преживява втори разцвет. Тогава на р. Дунав е построен каменен мост, открит от самия Император на 5 юли 328 г. Създадената още в средата на I век римска пътна станция *Сторгозия* (край Плевен), наследява името на тракийското селище. През късноантичния и ранновизантийския период (IV - VI в.), благодарение на своето местоположение (вече в *Кайлъка* - в местността *Градището*) и променените политически и военни условия, *Сторгозия* прераства в силно укрепено селище.

Българското средновековие е представено с материали от Първата и Втората българска държава, сред които има елегантни съдове и накити от Никополското съкровище (XIV - XV в.); оригинална порта от Никополската крепост; сребърни и медни гривни, обеци и пръстени от некропол край гр. Плевен (XII - XIV в.); оръжия, керамика и предмети от кост. В отдел *Етнография* експонатите представят традиционното жилище и интериор, основните поминъци на населението, народното облекло и обичаите от края на XIX и началото на XX в. Обществено-икономическото и културното издигане на българския народ, повишените му финансови възможности намират отражение в раздел *Градски бит*. Чрез характерните оръдия на труда са представени основните поминъци на населението - земеделие, овцевъдство, лозарство и риболов. Обредни предмети и костюми илюстрират празниците, свързани с тях. Само в Северна България е познат обичаят *Герман*, намерил своето специално място в музейната експозиция.

Традиционното народно облекло е показано в колекции от празнични костюми и накити. Изработени ръчно, в домашни условия, те са със сложна и богата везбена украса - растителна, геометрична и зооморфна. Женското народно облекло е двупрестилчено и запазва своята старинност до началото на XX в. То се

състои от: риза, предна и задна престилка. Особено красиво е забраждането на главата с *Кайца* /старинна шапка, която отразява семейното положение на жената/. Сребърните накити допълват пищността на костюма. Мъжкото народно облекло е белодрешно, със запазени старинни елементи до началото на ХХ в. Състои се от: риза, димии (гащи), пояс и калпак. В началото на ХХ в., в резултат на миграционни процеси, то потъмнява и в по-голямата част на района преминава в чернодрешно: риза, потури (гащи), пояс и калпак.

Полезна информация:

Регионален исторически музей

гр. Плевен, област Плевен, Република България

Адрес: ул. „Стоян Заимов”, № 3

Тел: +359 64 822 623 (директор); +0359 64 823 502 (екскурзоводи);

E-mail: plevenmuseum@dir.bg; <http://rim-pleven.com/>

GPS координати: N° 43.404540; E° 24.617603111

Исторически център на Плевен

Историческият център на областния град Плевен ни посреща с водната феерия на каскадата от водопади. През 1982 г. е изграден *Водният комплекс* на площ от 10 дка. Обектът се състои от три уникални водни каскади, водни огледала и фонтан.

Тук се намират сградите на **Общината** и **Областната администрация**, **Военният клуб**, **Регионалният исторически музей** (бивше военно училище и паметник на културата), **Музеят Освобождението на Плевен - 1877 г.** След падането на Плевен в тази възрожденска къща отсяда руският император Александър II, тук му е представен плененият турски военачалник Осман паша. Къщата е била резиденция на първия военен губернатор на Плевен ген. Скобелев.

Друга интересна забележителност в центъра на Плевен е ***Мавзолеят костница на падналите руски и румънски воители при Плевен - 1877 г.*** Включен е в списъка на 100-те национални туристически обекта. Костницата е символ на град Плевен. Открита е през 1907 г. в присъствието на генерал Столетов в памет на загиналите руски и румънски воители, участвали в епичните боеве за Плевен.

Църквата „**Св. Николай**” е изградена през 1834 г., иконостасът датира от 1845 г., а иконите са дело на известните възрожденски майстори Димитър Доспевски и Никола Образописов.

До църквата е стожерът на плевенската култура и духовност - **Драматичният театър „Иван Радоев“**. Той е основан през 1919 г. Сградата, в която се помещава, се намира в центъра на пешеходната зона и е обявена за паметник на архитектурата с национално значение. Интериорът е издържан в традициите на европейския градски стил от края на XIX в.

В историческия център на Плевен е **Художествена галерия дарение - „Колекция Светлин Русев“**, разположена в бивша обществена баня, построена в началото на XX в. по проект на Никола Лазаров и функционира като баня до 70-те години на XX век. Наблизо се намира и *Скобелевият парк*.

От центъра на Плевен се насочваме към *Скобелевия парк*, за да посетим **Плевенската панорама**.

Панорама „Плевенска епопея 1877 г.“ е художествен музей в Плевен, построен в чест на 100-годишнината от Освобождението на Плевен от османско иго. Изградена е в района на *Скобелевия парк*, непосредствено до редута „Кованлък“, където по време на 3-та атака от Обсадата на Плевен се водят едни от най-тежките сражения. Автори на проекта са архитектите Иво Петров и Пламена Цачева, заедно с проектантски екип от 14 души. Автор на живописната част и главен изпълнител е Николай Овечкин (Военно студио „М. Греков“, Москва). Колектив от 13 руски и български художници е нарисувал баталните панорамни платна. Архитектурното тяло на *Панорамата* е направено да изглежда повдигнато върху 4 щика, които олицетворяват силата на оръжието, донесло свободата. Щиковете носят 4 хоризонтално разположени пръстена, 3 от които символизират 3-те атаки срещу Плевен, а 4-ят пръстен е декоративно-пластичен фриз, символизиращ обсадата на Плевен. Туристите могат да се изкачат по асансьори на 2 зрителни площадки на покрива на музея, откъдето могат да наблюдават историческите места: „Мъртвата долина“, редутите „Кованлък“ и „Иса ага“, Костницата в *Скобелевия парк*, Радишевските и Гривишките възвишения.

Експозицията на *Панорама „Плевенска епопея 1877 г.“* се състои от четири зали: *уводна, панорама, диорама и заключителна*. *Уводната зала* съдържа шест живописни платна, които отразяват моменти от българската история и Руско-турската война от 1877-78 г. В *Панорамната зала* на платно е пресъздадено най-мощното и кръвопролитно сражение за Плевен - Третият щурм /11-12 септември

1877 г./ . Посетителят се озовава в центъра на бойното поле, на най-високия хълм край града, на позициите на турската армия между редутите „Кованлък“ и „Иса ага“. Оттук се виждат градът и заобикалящите го многобройни хълмове, атакуващите руски и румънски полкове, отбраняващите се турски части, местоположението на руското командване и на щаба на Осман паша. Първия ден руснаци и румънци атакуват града от изток, югоизток и юг. Централно място е отредено на бойните действия на южния участък, водени от отряда на ген. М. Д. Скобелев. След кратък ръкопашен бой, „Кованлък“ е превзет, а час по-късно пада и „Иса ага“. Турската отбрана за първи път е пробита в цялата ѝ дълбочина и пътят към Плевен е открит. В продължение на 30 часа, без почивка и помощ, войниците на Скобелев отбиват пет турски контраатаки. На другия ден руската армия е принудена да отстъпи. В *Диорамната зала* живописното платно отразява последния бой за Плевен в долината на р. Вит на 10 декември 1877 г. В *Заклучителната зала* две картини показват капитулацията на Осман паша и зимното преминаване на Балкана от руската армия.

Полезна информация:

Панорама *Плевенска епопея 1877 г.*, Дирекция военноисторически музей, гр. Плевен

гр. Плевен, област Плевен, Република България

Адрес: ул. „Васил Левски“ № 157,

Работно време:

- Лятно работно време (1 април - 31 октомври): 9.00 - 12.00 ч. 12.30 - 18.00 ч.
Последната група влиза в 17.30 ч.

- Зимно работно време (1 ноември - 31 март): 9.00 - 12.00 ч. 12.30 - 17.00 ч.
Последната група влиза в 16.30 ч.

Тел.: 064/830 251

E-mail: panoramapleven@gmail.com; <http://panorama-pleven.com>

GPS координати: N°43.398738; E°24.606153190

Рано сутринта на шестия ден от нашето пътуване поемаме към Кнежа. На 23 км от Плевен се намира Античната пътна станция и крепост „*Ад пътея*“, която е първата спирка от обиколката ни през този ден.

Античната пътна станция и крепост „*Ад пътея*“ се намира на естествено защитен терен на десния бряг на река Вит, в местността *Градището* на 1,2 км северозападно от центъра на село Рибен. „*Ад пътея*“ е възникнала като крайпътна станция на Траяновия римски път *Улпия Ескус - Филипополис*, свързващ Карпатите с Бяло море. Намира се на 14 римски мили от *Улпия Ескус* (с. Гиген, Община Гулянци) и на 7 римски мили от *Сторгозия* (Плевен). По-късно пътната станция е

прераснала в укрепен кастел, който е заемал площ около 10 дка. Днес на терена са запазени само част от крепостните стени и зидове на сгради. Крепостната стена е на височина 2.00-2,2 м. От нея е запазен незначителен фрагмент на височина около 2.00-2,20 м, почти обезличен с изваден облицовъчен камък. В археологическия обект са намерени мраморна глава, бронзова статуетка на Хермес, бронзов бюст на вакханка, бронзова реплика на класическото произведение на Праксител - почиващия Сатир, каменен жертвеник с надпис, посветен на Юпитер, и монети, които са част от експозицията на Регионалния исторически музей в гр. Плевен.

Полезна информация:

Антична пътна станция и крепост „Ад пугея”, с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен, Република България

Местоположение: северозападния край на с. Рибен, на 1,15 км северозападно от центъра на селото, на десния бряг на река Вит.

<http://www.culture-dm.com/?p=765>

GPS: 43.535573;E24.62074456

Дистанция:

- с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 23 км;
- с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен - гр. Кнежа, област Плевен - 56 км

На 56 км от с. Рибен се намира град Кнежа. Целта на нашето посещение е Общинският исторически музей.

Общинският исторически музей в Кнежа е отворен за посещение от 2007 г. В него експонатите са подредени в три отдела: *етнография, археология и художествена галерия*. Етнографската експозиция представя материалната и духовната култура на населението: традиционното жилище на българите, предмети от бита - синия, керамични съдове, традиционни инструменти, хурки, вретена, стан, чекръци, традиционно огнище; предмети, използвани в земеделието, животновъдството, лозарството; традиционни народни носии, пафти, гривни, обеци, пръстени и др.; възрожденски оръжия - пушки, револвер, сабя, кама и нож.

Археологическата експозиция включва: предмети от камък, рог, кост и желязо от V - I в. пр. Хр.; тракийски и келтски оръжия от V - I в. пр. Хр.; железен меч, щит, дръжка от железен нож и др., открити в местността Кошутаняка; Римската епоха от I - III в. сл. Хр. е представена от юзда, ножове, щипки за фитил,

игли, амулети, връх от стрели, украшения, оброчни плочки, чук, върхове на стрели; ключове от III - IV в. сл. Хр.; глинени съдове и лампи, противотежести за кантар, кантарос, апликации и др. от Късната античност и Ранното средновековие - III - VII в. сл. Хр.; огнива, части от юзди, брадви, амулети, върхове на стрели, остриета за сгъваеми ножове, дамски украшения и др. от периода на Средновековието.

В *художествената галерия* са представени икони, картини и произведения на приложното изкуство на творците от Кнежа: Любен Диманов, Асен Крайшников, Петко Шиляшки, Марин Георгиев, Венера Симеонова, Любен Насков, Мими Векова, Стоян Кьосовски, Валентина Рашева, Лидия Шиндлер, Димчо Димчовски, Манчо Милев, Теодор Радков и др.

Полезна информация:

Общински исторически музей

гр. Кнежа, област Плевен, Република България

Адрес: ул. „Марин Боев», № 45

Телефон: +35991327503

E-mail: historicalmuseumkneja@mail.bg; [www.//knejamuseum.hit.bg](http://knejamuseum.hit.bg)

Работно време: понеделник-петък 8:30 - 12:00; 12:30 - 17:00

GPS координати: N°43.493360; E°24.080562109

Дистанция:

- с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 23 км;
- с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен - гр. Кнежа, област Плевен - 56 км;
- гр. Кнежа, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 47 км;
- гр. Кнежа, област Плевен - с. Телиш, общ. Червен бряг, област Плевен - 39 км;
- гр. Кнежа, област Плевен - гр. Червен бряг, област Плевен - 56 км

От Кнежа се отправяме към община Червен бряг. На разстояние от 40 км се намира с. Телиш, където ще спрем, за да разгледаме реплика на неолитни къщи, реализирана в периода 2003 - 2004 г. от Читалище „Развитие” по проект „Търсим бъдеще в миналото”.

В местността *Редутите*, с. Телиш, се намират останките от праисторическо селище от каменно-медната и ранно-бронзовата епоха. Селището е изцяло проучено от археолога Венцислав Гергов. Открити са миниатюрни глинени модели на жилища, които позволяват да се установи как са изглеждали реалните жилища отвън и отвътре. Древните хора първоначално заравнявали площадката, в която вкопавали основите. Стените, с дебелина до 40 см, се оформяли от дървена конструкция, която плътно се облицовала със смес от кал и слама. Чрез тази

древна глинобитна техника били изработвани стабилни къщи, в които през лятото е прохладно, а през зимата - топло. Задължителна част от вътрешното обзавеждане била домашната пещ, която обикновено разполагали срещу входа. До нея имало рафтове за глинени съдове, а вдясно от вратата се намирала „спалнята“. Край пещта се разполагали хромелните камъни за мелене на зърното. При проучването са намерени още глинени модели на маси, столове, както и една богато украсена детска люлка. Грънчарството е било повече от занаят - съдовете са умело украсени с геометрични мотиви, нанесени с графит. Особено интересни са многобройните глинени идоли. Много от съдовете и култовите предмети и статуетки имат висока художествена и естетическа стойност. От селището произхожда най-богатата колекция от така наречените „Богини, седящи на трон“. Те са изработени от фино пречистена глина (теракота) и представляват женски фигури, тържествено разположени върху трон с къса облегалка и кръгла основа. Лицата на богините са триизмерни, носът е подобен на клон, а около очите са останали следи от цветна украса. Изследователите смятат, че това са фигурки на Великата богиня майка, почитана като закрилница на рода и плодородието. С нейния култ се свързва и откритият в едно от жилищата глинени олтар. В праисторическото селище са установени костни останки от над 18 вида диви и домашни животни, обекти на лова и животновъдството от древните му обитатели. По-голям интерес представляват изчезналите диви говеда (*Bos primigenius*), тарпан/див кон (*Equus ferus ferus*) и речен бобър (*Castor fiber*). Сред останките от птици палеоорнитологът проф. Златозар Боев е открил кости от скален орел (*Aquilachrysaetos*) - вероятно птица с тотемно-ритуално значение по онова време. Артефактите, открити при с. Телиш, са експонирани в Регионалния исторически музей в Плевен.

Реплика на три неолитни къщи е изградена в централната част на с. Телиш и пресъздава къщи (и бита в тях), разкрити в местността *Редутите* край селото. Тук можете да се запознаете с праисторически занаяти, които са използвали древните хора по нашите земи.

Полезна информация:

Реплика на неолитни къщи

с. Телиш, община Червен бряг, обл. Плевен, Република България

Народно Читалище „Развитие“

Адрес: ул. „Г. Дамянов“, № 1

Тел.: +0359 6575 2364; <https://bg.wikipedia.org/wiki/>

GPS координати: N°43.327186; E°24.261186188.

Дистанция:

- гр. Кнежа, област Плевен - гр. Плевен, област Плевен - 47 км;
- гр. Кнежа, област Плевен - с. Телиш, общ. Червен бряг, област Плевен - 39 км;
- с. Телиш, област Плевен - гр. Червен бряг, област Плевен - 22 км

Продължаваме нашето пътуване към желаната дестинация и след 22 км пристигаме в Червен бряг.

Музейна сбирка - археология и керамика при фирма „Терра” гр. Червен бряг

Музейна сбирка - археология и керамика при фирма „Терра” гр. Червен бряг съдържа реплики на глинени статуетки на седнали на трон богини от IV хил. пр.н е., открити при археологически разкопки в м. *Редутите*, с. Телиш (община Червен бряг) и артефакти от проучвания в района. Статуетките са изложени в Регионалния исторически музей в гр. Плевен. Музейната сбирка към завод “Терра” (гр. Червен бряг) е попълвана в продължение на години. Собствениците на завода са инвестирали, за да се създаде сбирка с антична и модерна керамика. В специално помещение е разположена експозиция от антични керамични съдове и предмети, снимков материал и информация за археологически обекти на територията на община Червен бряг. В двора на завода е експонирана изложба на модерна керамика, създадена по време на организирани и финансирани от ръководството на завода пленери за създаване на керамични скулптурни пластики. Ръководството на завода организира международни биеналета за художествена керамика. В двора на тухлената фабрика е построен параклис. Тук може да се запознаете с целия процес на производство на художествени изделия от керамика.

Полезна информация:

Фабрика „Терра 2000“, ООД
5980, гр. Червен бряг, област Плевен, Република България
Адрес: Индустриална зона, улица „Антим I“, №1
Тел./факс: +0359 659 92237, +359 659 92 363, +350 92 376;
GSM: +0359 888 850376, +0359 887 921051;
<http://chervenbryag.bg/bg2/2008/06/21/q-2000q/>
GPS координати: N°43.269413; E°24.076072112

Отправляме се към областния град Враца, където ще пренощуваме и през седмия ден ще разгледаме природните и културно-историческите забележителности в града и около него.

На седмия ден от нашето пътешествие ни очакват: Регионалният исторически музей-Враца и Етнографско-възрожденският комплекс „Св. Софроний Врачански”.

Регионален исторически музей, гр. Враца, област Враца

Музейната експозиция на *Регионалният исторически музей* във Враца проследява историята на региона от древността до наши дни. Тя е подредена в отдели: *Археология*, *Тракийски съкровища*, *История на България XV-XIX в.* и *Нова история*. Голям интерес представлява *залата с тракийските съкровища*. В нея са експонирани находките от Могиланската могила. Златният венец и златните обеци са едни от шедьоврите на античното златарство. Уникалният сребърен наколенник с позлата е местно производство и носи белезите на тракийското декоративно изкуство. Към колекцията са включени и множество златни и сребърни апликации. В същата експозиция са изложени съкровищата от гр. Мизия (с. Букьовци) и с. Галиче; представени са сребърни, позлатени и златни ритуални съдове, апликации и фалери с изображения на Богинята майка и Тракийския конник. В отделни витрини са подредени изделия на ювелирното изкуство от епохите на Античността, Средновековието и Възраждането. Безспорно най-ценният уникат в музея е Рогозенското съкровище. То се състои от 165 съда, изработени от сребро и украсени чрез позлатяване. Събирано е от няколко поколения местни тракийски царе между края на VI и IV в. пр. Хр. и представлява семеен сервиз на една династия. Чрез великолепието на съкровището владетелите демонстрират своето богатство и власт. Голяма част от съдовете са с местен произход - разнообразната пищна украса носи чертите на самобитно изкуство. Изобразените митологични сцени свидетелстват за богатия душевен мир на траките. Експозицията в зала *История на България XV-XIX в.* представя ценни образци на Врачанската книжовна, иконописна и златарска школа и проследява икономическия просперитет на възрожденския град, църковните и политическите борби.

Полезна информация:

Регионален исторически музей (РИМ)

3000, гр. Враца, област Враца, Република България

Адрес: бул. „Христо Ботев“, № 2. Център на гр. Враца, област Враца

Тел.: +0359 92 620 220 (информация)

<http://www.vratsamuseum.com/index.php?lang=bg>

Работно време: понеделник - петък: 9:00 - 17:30 ч. Безплатен ден: Понеделник

GPS координати: N° 43.200884; E° 23.547448; Alt (m) - 384.

Дистанция:

- гр. Враца, област Враца - гр. Червен бряг, област Плевен - 39 км;

- гр. Враца, област Враца - гр. Монтана, област Монтана - 57 км

Етнографско-възрожденски комплекс „Св. Софроний Врачански”, към Регионален исторически музей, гр. Враца

Етнографско-възрожденският комплекс „Св. Софроний Врачански” обхваща територия от 5,5 дка, върху която са разположени три възрожденски къщи, в характерния за този район архитектурен стил, и две обществени сгради от същия период. Това са: къщата на фамилията Хаджи Тошеви, къщата на Иван Замбин, къщата на Григория Найденов, сградата на възрожденското училище „Възнесение” и църквата „Св. Възнесение”. Всички те са обявени за архитектурни и исторически паметници на културата. Изграждането на комплекса се осъществява поетапно. През 1976 г. е открита за посетители къщата музей „*Димитраки Хаджи Тошев*”. След завършването на реставраторската работа в средата на 80-те години са подготвени за отваряне на експозиции: сградата на възрожденското училище „Възнесение”, къщата на Иван Замбин, къщата на Григория Найденов, църквата „Св. Възнесение”, както и дворните места. Специално са построени помещения и навес за показване на традиционни транспортни средства и селскостопански инвентар. Официалното откриване на комплекса става на 25 май 1986 г. Експозициите на ЕВК „Св. Софроний Врачански” показват най-характерното от традиционната народна култура на врачанското население, нейните регионални отлики и единството ѝ с общобългарската народна култура. Изградени на принципа на историческата последователност при показването на етнографските процеси и явления, в хронологичен ред те обхващат времето от средата на XIX в. и първите десетилетия на XX в.

Полезна информация:

Етнографско-възрожденски комплекс „Св. Софроний Врачански”, към РИМ 3000, гр. Враца, област Враца, Република България

Адрес: бул. „Христо Ботев“, № 2. Център на гр. Враца, област Враца

Тел.: +0359 92 620373 (Директор); +0359 92 620220 (Информация);

Факс: +0359 92 620373

<http://vratsamuseum.com/index.php?pageID=33&lang=bg>

e-mail: vratsamuseum@mail.bg; www.vratsamuseum.com

Работно време: понеделник - петък: 9:00 - 17:30 ч. Безплатен ден: Понеделник

GPS координати: N° 43.210240; E° 23.552848; Alt(m) -362.

За любителите на археологията интерес представляват Тракийско-римски археологически обект „Вратица” в местността *Градище* и Наследствена пътека „Антична и Средновековна Вратица”, Врачански Балкан, край град Враца.

Археологическите проучвания на специалистите от Регионалния исторически музей във Враца разкриват част от антично селище, средновековна крепост и град. Тяхното първоначално предназначение е да охраняват пътя към медните мини във Врачанския Балкан. Проучено е централното укрепление на крепостта, което е с неправилна форма. До момента са разкрити части от западната стена, която следва естествения скален зъбер. Тя е укрепена допълнително от отбранителна кула с квадратен план. Източната стена е разкрита изцяло. Северният край е с по-малка дебелина, като тук е изградена стълба, разположена в близост до вътрешното лице на зида. Западната стена е укрепена и с отбранителна кула, която е с триъгълна форма. Двете стени на укреплението са свързани в южна посока чрез едно помещение с трапецовиден план, в което се е помещавал военният гарнизон.

Локализиран е един от кварталните некрополи на средновековния град Вратица, който се е развил през XII - XIV в. около малка средновековна църква, край която е намерен каменният надпис. Този некропол също попада в рамките на защитената от крепостната стена градска територия. До момента са проучени пет гроба на възрастни индивиди, разположени южно от църквата, погребани съгласно християнския канон.

В лоното на Стара планина, Дирекцията на Природен парк „Врачански Балкан” и Регионалният исторически музей са изградили и маркирали туристически маршрут *Наследствена пътека „Антична и Средновековна Вратица”*. Маршрутът тръгва от прохода *Вратцата* и преминава през археологическия обект в местността *Градище* (IV в. пр. Хр. - XIV в.).

Полезна информация:

Тракийско-римски археологически обект „Вратица”/РИМ, гр. Враца и Наследствена пътека „Антична и Средновековна Вратица”/Дирекцията на Природен парк „Врачански Балкан”

Местоположение: м. *Градище*, Врачански Балкан, непосредствено до прохода *Вратица*, на 2 км югозападно от гр. Враца по посока с. Згориград гр. Враца, обл. Враца, Република България

Адрес: пл. „Христо Ботев”, № 2

Тел.: +0359 92 620 373 (Директор); +0359 92 620 220 (Информация);
Факс: +0359 92 620373
e-mail: vratsamuseum@mail.bg; www.vratsamuseum.com
Работно време на експозициите: открит за посещение 24 часа; работно време на РИМ, гр. Враца
GPS координати: N° 43.192010; E° 23.540673; Alt (m) - 423.
Дистанция:
- „Вратица“, Врачански Балкан, край гр. Враца - гр. Враца, област Враца - 2 км;
- „Вратица“, Врачански Балкан, край гр. Враца - пещера Леденика, Врачански Балкан, край гр. Враца - 18 км

Оттам продължаваме пътешествието в лоното на Стара планина към едно от природните чудеса на Врачанския Балкан и България - пещерата *Леденика*.

Леденика е една от най-посещаваните пещери в България. Отворена е през цялата година. Намира се на 18 км от Враца. До нея има асфалтов път, който преминава през прохода *Вратцата*, криволичи покрай скалите и горските масиви на Врачанския Балкан и достига до самия вход на пещерата, който се намира на 830 м надморска височина. Пещерата е дълга 320 м и има 10 зали. В първата зала температурата пада до минус 20 градуса и се образува огромна ледена колона. Това е феномен, тъй като в самата пещера температурата е постоянна и е около 8-16 градуса. Пещера *Леденика* има едни от най-красивите зали и формирания. Тук се намира и най-атрактивната пещерна зала на Балканите – *Концертната зала*, която притежава невероятна акустика. Врачанската филхармония изнася в нея симфонични концерти. Оттук по железни мостове се преминава през *Малката* и *Голямата пропаст*, през коридора *Завеските* и се достига до *Бялата зала*. Най-високата точка в *Леденика* се нарича *Седмото небе*.

Край пещерата е изграден атракцион, развлекателен парк *Леденика*. Вътре в пещерата се представя аудио и светлинен шоу спектакъл. В *Концертната зала* се представя *Воден спектакъл*. Чрез възможностите на съвременните технологии (графична анимация 2 и 3D, персонализирана и синхронизирана с музика, говор и аудио ефекти), графичното шоу представя различни форми и фигури в пещерата, наподобяващи фигури на *Великан*, *Сокол*, *Къщата на Баба Яга*, *Мастилница* и др. В *Езерото на желанията* се представя видеото *Фея Леденика*, а в *Малката пропаст* - шоуто *Вулканът*. Пред пещерата са изградени: атракционен модул *Ледениче*, спортно-развлекателен модул *Мама, татко и ние*, образователно-интерпретативен модул *Прилепа* и Приказната алея с амфитеатър - алея с кукли (известни герои от приказки).

В района има и два туристически маршрута за любителите на екотуризма и преходите в планина - Горно Озирово - *Леденика* (4 часа) и Враца - *Леденика*. На територията на Природен парк *Врачански Балкан* има и други екопътеки.

В свободното време вечерта може да се разгледа красивият център на град Враца в подножието на внушителния Врачански Балкан.

Полезна информация:

Развлекателен парк и пещера Леденика

гр. Враца, обл. Враца, Република България

Стопанисва се от Общинско предприятие „Спорт и Туризъм“, Община Враца

Стадион „Христо Ботев“, 3001 Аполон, Враца

Тел.: +359 92 623 553; GSM: +359 882 621 608; <http://www.parkledenika.org/>

GPS: N° 43.113461; E° 23316562; Alt (m) - 830.

Дистанция:

- Пещера Леденика, Врачански Балкан, край гр. Враца - Вратица, Врачански Балкан, край гр. Враца - 16;
- Пещера Леденика, Врачански Балкан, край гр. Враца - гр. Враца, област Враца - 18 км

През осмия ден от нашия тур ще разгледаме туристическите забележителности в област Монтана. Първата ни спирка през този ден е Регионалният музей в град Монтана.

Регионален исторически музей, гр. Монтана

Историческият музей в гр. Монтана е създаден през 1953 г. За близо шест десетилетия се извършва значителна по обем събирателска, научно изследователска и популяризаторска дейност. Музеят организира системни археологически разкопки, с цел проучване на материалната и духовната култура, придаващи уникалния облик на региона. Културни ценности, притежание на музея, са показани в *Експозиционната зала, Михайловата къща, археологическата експозиция Лapidариум и Античната крепост*. Днес музеят притежава над 50 000 музейни предмета. Сред тях са голяма колекция от епиграфски паметници - за историята на Антична Монтана, копие на Якимовското съкровище, средновековно сребърно съкровище, златни накити, колекции от икони, старопечатни книги, чипровски килими, историческо оръжие и др. Археологическата експозиция на епиграфски паметници от римската епоха е разположена в района на античния град Монтана, върху площ от 700 м², в парковата среда на Попската градина. В непосредствена близост са музейният

обект „Михайлова къща” и православният храм „Св. св. Кирил и Методий”. Обемно-пространствената композиция включва 56 паметника, открити в Монтана. Надписите върху мрамора са единствените засега писмени извори за този провинциален римски град и съдържат ценни сведения за историята и културата на Монтана през II - III в. сл. Хр.

Полезна информация:

Регионален исторически музей, гр. Монтана

Експозиционна зала

3400, гр. Монтана, област Монтана, Република България

Адрес: ул. „Граф Игнатиев”, №3

Телефон: +0359 96 305 489

Работно време:понеделник - събота08.00-12.00; 13.00-17.00

Къща музей „Христо Михайлов” и Лапидариум

Телефон: +0359 96 305 589

Работно време:понеделник-събота: 08.00-12.00; 13.00-17.00

<http://montana-museum.weebly.com/>

GPS координати: N 43.405952; E 23.226624; Alt (m) - 149;

Дистанция:

- гр. Монтана, област Монтана - гр.Враца, област Враца - 39 км;
- гр. Монтана, област Монтана - гр. Берковица, област Монтана - 25 км;
- гр. Монтана, област Монтана - гр. Видин, област Видин - 88 км.

Град Берковица е втората ни спирка по маршрута за деня. Основният обект, който ще разгледаме, е Етнографският музей.

Етнографският музей на град Берковица се помещава в *Сърбината къща*, паметник на архитектурата от XIX в., който свидетелства за бита и културата на населението в региона. Къщата впечатлява с изградената вътрешна баня, с технологията на затопляне на водата и с керамичната канализация за мръсната вода.

Фондът на Етнографския музей включва над 15 000 експоната. Тук са представени най-значимите занаяти, с които са се препитавали семействата през Възраждането - медникарство, свиларство, грънчарство и др. Градският бит също е представен, заедно с народните носии и изделията на тогавашното текстилно производство.

Във фонд *Керамика* се съхраняват съдове, работени от берковските майстори грънчари в края на 19. и началото на 20. век, когато занаятът достига своя разцвет. Броят на грънчарските работилници е бил между 50 - 60. Съдовете са с изящна форма, а в украсата преобладават стилизирани растителни орнаменти,

ритмично редуващи се точки, черти, вълнообразни линии и др. Характерните цветове за Берковската керамика са жълто и зелено. Постоянни форми са: кюпове, делви, паници, гърнета, стомни, ръкатки, плъски, гювечи и др. Днес в Берковица са останали две грънчарски работилници.

В Берковица традиционен занаят е *килимарството*. Над 600 тъкачни стана произвеждали ежегодно хиляди килими с характерни имена: „Гарибалда”, „Цвететата”, „Лозницата”, „Колата”, „Венците” и др. Килимите намирали много добър пазар в Османската империя - за нуждите на мюсюлманското население и турската армия.

Силно развито в региона е било *бубарството*. В Берковица и околните села са се добивали около 100 000 оки пашкули. В специални долапи жените точели жълта и бяла коприна. Годишният добив възлизал на повече от 6000 оки коприна.

Друг традиционен занаят е *медникарството*. Произвеждали се медни съдове за вода (котли), за готвене (менчета, тенджери) и за приготвяне на печива (тепси). Те са традиционен дар за сватба, за нов дом, за новородено.

Отдел *Носии* на музея показва характерните за района женски, мъжки и каракачански костюми. Женските носии са двупрестилчена и сукманен тип, а за мъжете - белодрешко. Завършен вид на носията придават различните накити. В миналото в района са живеели и много каракачани, а техният поминък е бил овцевъдство и търговия с месо, кожи, жив добитък, сирене, кашкавал, мляко и масло. След Гергьовден излизали по Балкана, където пасели стадата, и след Кръстовден слизали да зимуват в равнината.

Жената каракачанка имала уникална носия, ръчна изработка. Традиционните материали са вълна и памук, а преобладаващият цвят е черен. Украсявана е с много гайтани, бродерии, дантели и различни по цвят копчета. Мъжката каракачанска носия се състои от елече, дреха с ръкави, потури, а над тях се облича бяла фустанела (силно надиплена поличка).

Полезна информация:

Етнографски музей - *Сърбинова къща*

3500, гр. Берковица, Област Монтана, Република България

Адрес: ул. „Поручик Грозданов”, № 7

Тел.: +359 953 88 045;

<https://tripsjournal.com/zabelezhitelnost/etnografski-muzey-gr-berkovitsa>

Работно време:

Понеделник - петък: 08:00 - 17:00 ч.; Събота - неделя: 09:00 - 17:00 ч.

Почивни дни няма.

GPS координати: N°43.239932; 23.127016E°23.12712; Alt (m) - 409.

Дистанция:

- гр. Монтана, област Монтана - гр. Берковица, област Монтана - 25 км;
- гр. Берковица, област Монтана - гр. Чипровци, област Монтана - 35 км

Къща музей „Иван Вазов”, гр.Берковица

Домът, в който живее народният поет Иван Вазов, докато е председател на Окръжния съд в Берковица през 1879 - 1880 г., днес е превърнат в музей. Къща музей „Иван Вазов” е открита през 1957 г., а настоящата експозиция е от 1980 г. През 1964 г. къщата е обявена за паметник на културата с национално значение. По време на своя престой в Берковица Иван Вазов пише едно от най-популярните си произведения - поемата „Грамада” и стихотворенията „На Ком”, „Малини” и други. Експозицията в музея проследява творческия път на Вазов, като специално внимание се отделя на живота и творчеството му в Берковица. Самата къща е интересен образец на възрожденското архитектурно наследство със своите стенописи и дърворезба.

Полезна информация:

Къща музей „Иван Вазов”

3500, гр. Берковица, Област Монтана

Адрес: ул. „Поручик Грозданов“, № 11

Тел.: +0359 953 88 045

Работно време:

- Лятно работно време: 9:00 - 12:00 ч.; 12:30 - 17:30 ч. Почивен ден няма.

- Зимно работно време: 8:30 - 12:00 ч.; 12:30 - 17:00 ч. Почивен ден няма.

GPS координати: N° 43.2392102; E° 23.1244042; Alt (m) - 409.

Градска художествена галерия „Отец Паисий“, град Берковица

Градската художествена галерия е създадена през 1969 г. и се помещава в сградата на стария хан. През 1980 г. възрожденското класно училище „Отец Паисий“ е ремонтирано и художествената галерия е преместена в него. Във фондовете и експозицията на галерията се съхраняват и излагат творби на известни художници от цялата страна в отделите: живопис, скулптура, графика, карикатура, приложно изкуство и възрожденска живопис - икони. Това са общо над 1500 творби. Отделено е специално място и на берковските художници - Йордан Инков, Димитър Димитров Куцаров, Кирил Воденичаров, Ангел Константинов, Йорданка и Боян Стоянови. Галерията в Берковица е една от най-

старите в Северозападна България. За последните 30 години през залите на галерията са преминали над 120 хил. посетители.

Полезна информация

Градска художествена галерия „Отец Паисий“

3500, гр. Берковица, област Монтана, Република България

Адрес: Общинска администрация - площад „Йордан Радичков“, № 4

Тел.: +0359 953 88927; факс: +0359 953 88405;

E-mail: ob@berkovitsa.com; <http://www.berkovitsa.bg/>

Работно време на администрацията: 8:30 - 12:00 ч.; 12:30 - 17:00 часа, без събота и неделя.

GPS координати: N° 43.237045; E° 23.125109; alt (m) - 408.

Потегляме към следващата дестинация в област Монтана, град Чипровци и Чипровския манастир. Тук ще посетим Историческия музей и Етнографската експозиция „*Катеринина къща*“.

Исторически музей, гр. Чипровци

Началото на музейното дело в Чипровци е поставено през 1968 г., когато във връзка с честването на 280 години от Чипровското въстание се създават две музейни сбирки към читалище „Пробуда“: *историческа и художествена*.

Експозицията на музея включва няколко раздела - *Чипровският металодобив, Чипровска златарска школа, Чипровци през XVII век, Чипровски килими* (от 2014 г. „Традицията на производство на Чипровски килими“ е вписана в Световната представителна листа на елементи на нематериалното културно наследство) и *Възрожденско изкуство*. Етнографската експозиция на музея днес се помещава в *Катеринината къща*, където е и единствената у нас жива колекция с растения за багрене на вълната за килимите. Етнографският музей е посветен на материалната култура на торлаците, към които принадлежи и населението на Чипровци. Могат да се видят традиционните за района носии и още много предмети от традиционния бит.

В Чипровци посетителите ще се запознаят с рудодобива и металообработката, които са били основният поминък на населението тук. Ще се насладят на изкусното майсторство на чипровските златари, ще се пренесат във времето, когато селището е било важен духовен център на българите католици, ще се насладят на багрите на уникалните чипровски килими. До Главната експозиция се намират и останките от католическата катедрала „*Санта Мария*“, (XIV - XVII век).

Етнографски музей „Катеринина къща”

Етнографският музей „Катеринина къща” е наричан още „Къщата на килимарката“. Тук може да се види битът на торлаците - малка етнографска група, към която принадлежи местното население. Показани са стари облекла, посуда, тъкачни принадлежности. В двора посетителите могат да видят жива експозиция от растения, които се използват за естествено боядисване на преждата, с която се тъкат прочутите чипровски килими. Техни образци от XVII век насам са изложени в една от залите на Историческия музей. Освен килими, има и вертикален стан, който показва как се изработват килимите. Ако искате да видите цялото великолепие от багри, фигури и мотиви на красивите постелки, трябва да посетите Чипровци на 6 септември. Всяка година на тази дата жителите на градчето се събират при останките на Гушовския манастир „Свети Архангел Михаил Летни“. Той е най-святото място в града от векове. Манастирът е унищожен при потушаването на въстанието от 1688 година, но продължава да събира хората. На мястото чипровчанки носят килимите си и ги показват като знак на уважение към предците, които са развили и са им предали този изкусен занаят.

Полезна информация:

Исторически музей и Етнографски музей „Катеринина къща”

3460, гр. Чипровци, област Монтана, Република България,

Адрес: ул. „Витоша“, № 2

GSM: +0359 878 910 598; e-mail: historicalmuseum_chiprovtsi@abv.bg;

<http://historical-museum-chiprovtsi.com>

Работно време:

Понеделник-Петък: 08:00-12:00, 13:00-17:00ч.; Събота-Неделя: 09:00-17:00ч.

GPS координати: N° 43.383354; E° 22.879021.

Дистанция:

- гр. Чипровци, област Монтана - гр. Монтана, област Монтана - гр. Берковица, област Монтана - 35 км;
- гр. Чипровци, област Монтана - Чипровски манастир, област Монтана - 7 км;
- гр. Чипровци, област Монтана - гр. Белоградчик, област Видин - 54 км.

Чипровски манастир „Св. Иван Рилски”

Чипровският манастир „Св. Иван Рилски” е разположен в долината на река Чипровска Огоста, на около 7 километра североизточно от град Чипровци. До манастира се стига по отбивка на пътя между селата Белимел и Железна. По сведения на Петър Богдан, манастирът е построен през X в. и в продължение на девет столетия е бил важно духовно и просветно средище и твърдина при

нашествията на татари и маджари през XIII в. Манастирският комплекс се състои от черква, монашеска обител, малко гробище и триетажна кула с костница в приземния етаж, параклис на втория и камбанария на третия етаж. Комплексът е ограден от каменен зид с три входа.

В центъра се намира църквата „Свети Иван Рилски“, която е едноабсидна и триконхална с нисък купол, без стенописи. Иконостасът е резбован и украсен с живопис и позлата; седем от иконите са дело на копривщенския зограф Христо Енчев.

Манастирската обител е двуетажна с открити към вътрешния двор чардаци и е дълга 75 метра. Поради наклонения терен отвън изглежда като внушителна твърдина, а отвътре създава впечатление, че е вкопана в земята. В чест на Освобождението, в помещение на втория етаж е открит параклисът „Свети Атанасий“.

Кулата в Чипровския манастир представлява триетажна камбанария. В приземния етаж се съхраняват кости на участници в Чипровското въстание и на монаси, загинали при участието им в национално-освободителното движение. Паметна плоча до входа на костницата прославя имената на Петър Парчевич, Георги Пеячевич, Манчо Пунин от с. Бистрилица, Върбан Пенев от с. Белимел, воеводите Панайот Хитов и Филип Тотю. На втория етаж на кулата, до който се стига по външни каменни стъпала, някога е имало малък параклис, който сега е възстановен. До третия етаж, където се намира манастирската камбана, се стига по вътрешни стъпала. Оттам се разкрива красива гледка към двора на манастира и околните хълмове.

Полезна информация:

Чипровски манастир „Св. Иван Рилски“

3460, гр. Чипровци, област Монтана, Република България

Местоположение: Разположен е в долината на река Чипровска Огоста, на около 6 километра североизточно от град Чипровци. До манастира се стига по отбивка по пътя между селата Белимел и Железна.

GSM: +359 878 970388

http://www.bulgariamonasteries.com/chiproviski_manastir.html

GPS координати: N° =43.407786; E° =22.933670'; alt (m) -388.

Дистанция:

- Чипровски манастир, област Монтана - гр. Чипровци, област Монтана - 7 км;
- Чипровски манастир, област Монтана - гр. Монтана, област Монтана - 29 км;
- Чипровски манастир, област Монтана - гр. Берковица, област Видин - 48 км.

Пътуваме към последните дестинации по нашия маршрут - от Монтанска област отиваме на 50 км в посока северозапад към област Видин и град Белоградчик. Тук ни очакват историческият музей и уникалната естествено защитена белоградчишка крепост „*Калето*”.

Исторически музей, Белоградчик

Историческият музей в град Белоградчик е основан през 1970 г. и се помещава в *Пановата къща* - образец на западнобългарската възрожденска архитектура. Този паметник на културата е построен през 1810 г. и е запазил възрожденския си стил и до днес. Експозицията в музея е посветена на Османския период и Възраждането и отразява развитието на занаяти като златарство, дърворезбарство, абаджийство, терзийство, мутафчийство, грънчарство, медникарство. Голяма част от експозицията акцентира върху въстанието срещу турския поробител от 1850 г. с център град Белоградчик - едно от най-масовите въстания в българските земи. Маркирани са и събития, свързани с освобождението на Белоградчик от робството и със Сръбско-българската война от 1885 г. Музеят разполага с богата колекция на монети и икони. Показани са: домашен бит, народни носии и предмети на бита. Женските накити - обеци, невестински венци, пръстени и наушници са богато украсени с цветни стъкълца, седеф и висулки. В двора на музея са експонирани антични надгробни паметници.

Полезна информация:

Исторически музей

3900, гр. Белоградчик, област Видин, Република България

Адрес: ул. „Княз Борис I“; Тел.: +359 93653 469

http://www.belogradchik.biz/belogradchik/attractions/museum_of_history.bg.html

<https://belgradin.wordpress.com/about/>

Работно време: 9:00-12:00ч.; 14:00-17:00 ч.

GPS координати: N° 43.625096; E° 22.681709; alt (m) - 538.

Дистанция:

- гр. Белоградчик, област Видин - Чипровски манастир, област Монтана - 48 км;
- гр. Белоградчик - с. Рабиша (Пещера Магурата), общ. Белоградчик, област Видин - 23 км;
- с. Рабиша (Пещера Магурата), общ. Белоградчик, област Видин - гр. Видин, област Видин - 48 км.

Белоградчишка крепост „*Калето*”

Крепостта „*Калето*” е една от най-добре запазените в страната. Използвайки естествената непристъпност на скалите, през I-III век римляните поддържат тук крепост за охрана на стратегическите пътища. В

Късната античност тя е част от отбранителната система на Римската, после на Византийската империя. Изградена е по северните склонове на Стара планина. Крепостта е доизградена от българите. Значението ѝ нараства след обособяването на Видинското царство. Завладяна е от турците в края на XIV век. Последните настаняват тук гарнизон, играещ важна роля в охраната на западните области на държавата и в потушаването на въстанията на българското население. В периода 1805 - 1837 г. се разширява и преустроява за огнестрелно оръжие под ръководството на френски и италиански инженери. Паметните плочи във връзка със строежа са на турски и на български език - единствен случай в историята на строежите на турските крепости. Състои се от 3 двора (всеки с възможност за самостоятелна защита) с обща площ 10 211 м² и едно отделно укрепление. Има две главни порти - Видин капия и Ниш капия. На крепостните стени (височина до 10 м) са изградени амбразури за пушки. За оръдията са построени три бастиона за 15-16 оръдия. Във военно време броят на защитниците на крепостта и околните възвишения достигал до 3000 души.

Полезна информация:

Белоградчишка крепост „Калето”

3900, гр. Белоградчик, област Видин, Република България

Адрес: ул. „Княз Борис I“, 1 км от центъра на Белоградчик

Телефон: +0359 93653 469

http://www.belogradchik.biz/belogradchik/attractions/museum_of_history.bg.html

<https://belgradin.wordpress.com/about/>

Работно време: Лято: 9:00-18:00 ч.; Зима: 9:00-17:00 ч. Без почивен ден.

GPS координати: N° 43.623874; E° 22.676522; alt (m) - 582.

Ако разполагаме с достатъчно време, в Белоградчик допълнително може да посетим Природонаучния музей и Художествената галерия.

Природонаучният музей в Белоградчик* е разположен в парковата част на града. От центъра на Белоградчик до музея се ходи пеш по алеята на здравето, която е асфалтирана. В музея са поместени 520 експоната на най-атрактивната част от флората и фауната на Северозападна България, а именно: скален орел (*Aquila chrysaetos*), лешояд, вълк (*Canis lupus*), елен (*Cervus*), сърна (*Capreolus capreolus*), сокол (*Falco*) и др. В музея са изложени макети и фигури на различни видове животни.

***Забележка:** В музея се влиза след предварителна заявка по телефон.

Полезна информация:

Природонаучен музей в Белоградчик

3900, гр. Белоградчик, област Видин, Република България

Местоположение: Паркова зона на града (върви се пеша около 1 км, няма достъп с коли)

Тел.: +0359 936 53 231; <https://nevenahouse.com>

Работно време - всеки ден: 8:00-12:00 и 14:00-17:00 ч.

GPS координати: N° 43.623171; E° 22.691284.

Художествената галерия в Белоградчик е открита през 1989 г. Разполага с три зали, като едната е с постоянна експозиция, а другите две - с временни експозиции, където се поставят изложби на гостуващи художници. Художественият фонд включва над 180 картини - живопис и графика, между които оригинални творби на Владимир Димитров-Майстора, Стоян Венев, Иван Христов, Анета Драгушан, Георги Петров и др.

Полезна информация:

Художествената галерия

3900, гр. Белоградчик, Видинска област, Република България

Адрес: ул. „Княз Борис I“, № 41. Център.

Тел.: +0359 93 653 469; +0359 93 654 042

http://www.belogradchik.biz/belogradchik/attractions/museum_of_history.bg.html

Работно време: понеделник-неделя от 9.30 ч. - 18.30 ч.

Първо влизане: 10:00 ч., последно влизане: 16:30 ч.

GPS координати: N° 43.6255415; 22.6798656; alt (m) - 538.

Потегляме към Пещера *Магурата* (с. Рабиша), която е разположена на около 20 км от град Белоградчик. Издълбана е в Рабишката могила, в чието подножие се намира и красивото Рабишко езеро. *Магурата* е сред големите български природни забележителности. Образуването на пещерата е започнало преди 15 млн. години. Състои се от една главна галерия, в която са оформени 6 пещерни зали, и три странични разклонения. Богата е на пещерни образувания. През 1960 г. пещерното ѝ богатство е обявено за природна забележителност и паметник на културата, а на следващата година е благоустроена и пригодена за туристически обиколки. *Магурата* е най-известна с откритите в една от големите ѝ зали пещерни рисунки, датирани от епохите на: епипалеолит (култури от периода 8000 и 5000/4500 години пр. Хр.), неолит (6000 до 4000 г. пр. Хр.), енеолит (4800-4000 г. пр. Хр.) и началото на раннобронзовата епоха (3200 - 600 г. пр. Хр.).

Изображенията са издълбани в скалата и нарисувани с прилепно гуано (прилепна тор). Рисунките са с разнообразна тематика и разкриват цялостния живот на предците ни от древността. Показват ловни сцени, танцуващи жени, битови сцени, оръдия на труда, животни и растения, различни звездни картини. Изключителен интерес представлява *Слънчевият годишен календар* от късния енеолит, който по-късно, през раннобронзовата епоха, е добогатен и се слави с прецизна точност на записите.

Полезна информация:

Пещера Магурата

3938, с. Рабиша, Община Белоградчик, област Видин, Република България

Местоположение: 1,5 км северозападно от с. Рабиша.

Тел.: +359 894 481 964; +359 89 448 1955.

http://bulgariatravel.org/bg/object/32/magurata_peshtera

Работно време: 1 април до 30 октомври: всеки ден от 10:00 до 17:00 ч.
(последната група влиза в 17 ч.)

GPS координати: N° 43.732383; 376945; alt (m) - 461

Нашият маршрут „По пътя на глината“ приключва на деветия ден с посещение на забележителностите на областния град Видин. Отново се завръщаме на брега на река Дунав, голямата плавателна река, която ни разделя и обединява. Целта на нашето посещение във Видин са Регионалният исторически музей, разположен в „Конака“, и „Кръстатата казарма“.

Регионален исторически музей - Видин

Регионалният исторически музей - Видин е разположен в две сгради. Отделите *археология и история* се помещават в музей „Конака“, а *етнография и нумизматика* - в музей „Кръстатата казарма“. В Музей „Конака“ е разположен отдел *Археология* с подотдели: *Праистория, Античност и Средновековие*. В раздел *Праистория* са показани скалните рисунки от пещерата *Магурата*, обитавана през бронзовата епоха и ранната желязна епоха. Късната бронзова епоха е представена от колекция артефакти, открити при днешното с. Балеи (Община Брегово). *Античният* отдел е представен от богати колекции, открити при разкопки на големите римски градове *Рицария, Бонония* и римския кастел *Кастра Мартис*. *Средновековието* е представено от експонати, илюстриращи стопанския и военния живот на Бдин (Видин), открити предимно при проучване на замъка *Баба Вида*. От края на XIV в. Видин е под османска власт. В рамките на

Османската империя е център на санджак и вилает, едно от най-големите пристанища по течението на Долен Дунав и важна турска крепост.

Сградата на „*Кръстатата казарма*” е паметник на културата с национално значение. Построена е през 1801 г. за нуждите на османските войски в града и е била свързана с намиращата се наблизо оръжейна работилница. След Освобождението сградата е служела за съд и казарма на българската войска. „*Кръстатата казарма*” представлява масивна двуетажна сграда с формата на равнораменен кръст и застроена площ 1260 м². Интериорът внушава усещане за монументалност, стабилност и тържественост. През 1965 - 1967 г. сградата е реставрирана и адаптирана за музей, а от 1969 г. в нея е уредена етнографска експозиция, представяща традиционната култура на населението от Видинска област от края на XIX до 20-те години на XX век. Показани са основните земеделски дейности: оран, сеитба, жътва, вършитба, сенокос. Голямо внимание е отделено на лозарството и винопроизводството. Особено място в експозицията заема риболовът по река Дунав. От домашните занаяти е представено тъкачеството с уредите за обработка на вълната, конопа и памука, хоризонталният стан и характерните карираны и ивични тъканы. Народните художествени занаяти са показаны със съответния инструментариум и произведения - златарство, медникарство, грънчарство, дърворезба, терзийство, кожухарство, изработване на плъсти, ковачество и коларство. Красиви женски (двупрестилчени и сукманени) и мъжки белодрешни обредни, празнични и всекидневни костюми и изящны шевици разкриват високата естетическа култура на местното население. Костюми и предмети от градския бит илюстрират връзките на Видин с Европа.

Един от най-интересните паметници във Видин е средновековният замък **Баба Вида**, който задължително ще привлече вниманието на посетителите на града.

Това е най-запазеното средновековно отбранително съоръжение в България, изградено върху останки от крепостны стени на античната Бонония. Българското строителство на замъка започва през втората половина на X век, а основният му градеж се отнася към епохата на Второто българско царство (края на XII-XIV в.).

Крепостта заема площ 9,5 дка заедно със заобикалящия я ров, който в миналото се пълнел с вода от река Дунав, а мостът бил подвижен. Състои се от вътрешен крепостен пояс във формата на неправилен четириъгълник с девет

ъглови и междинни кули. Стените и кулите завършвали с бойници. По-късно е изграден външният крепостен пояс с входната кула.

От края на XVII до началото на XIX в. тя е приспособена за огнестрелно оръжие. За нуждите на турската войска, на мястото на разрушената жилищно-стопанска част са построени засводени каменни помещения, използвани като складове за боеприпаси и храни, караулни помещения и затвор.

Полезна информация:

Регионален исторически музей (РИМ) Видин

3700, гр. Видин, обл. Видин, Република България

Адрес: ул. „Цар Симеон Велики“, №13

Тел. +0359 94 601710(директор); +0359 94 601707 (уредници)

e-mail: museumvd@mail.bg; <http://museum.vidin.domino.bg/index2.htm>;

<http://www.museum-vidin.domino.bg/>

GPS координати: N° 43.9876533; E° 22.8720956; alt (m) - 37.

РИМ, Видин - Музей „Конака”

Адрес: ул. „Общинска“, № 2

Тел.: +359 94 601713

Работно време: понеделник - събота - 9:00-12:00 ч. и 14:00-17:00 ч.

Почивен ден - неделя

GPS координати: N° 43.988967; E° 22.875037; alt (m) - 39.

РИМ, Видин - Музей „Кръстата казарма”

Адрес: ул. Княз Борис I“, №26, кв. Калето

Тел.+359 94 601709

Работно време: понеделник - събота - 9:00-12:00 ч. и 14:00-17:00 ч.

Почивен ден - неделя

GPS координати: N° 43.996159; E° 22.867930; alt (m) - 37.

Средновековен замък Баба Вида

Местоположение: Крайдунавски парк - северната част на гр. Видин, на брега на река Дунав

Тел.: +359 94 601 705

Работно време:

Лято: делнични дни - 8:30-17:30 ч.; празнични дни - 9:00-17:30 ч.

Зима: делнични дни - 9:00-17:00 ч.; празнични дни - 10:00-17:00 ч.

GPS координати: N° 43.993105; E° 22.886375; alt (m) - 39.

Художествена галерия „Никола Петров“, Видин

Художествената галерия е открита през 1962 г. Дейно участие в създаването на фонда на новосъздадената картинна галерия взема културният деец и общественик Ангел Будев. Закупени са творби от колекциите на Михаил Кремен и Богомил Райнов. През 1962 г. в града идват да рисуват художници от цялата страна, между които са Стоян Венев, Панайот Панайотов, Иван Христов и др.

Създадените от тях около 80 платна оформят първоначалния фонд на галерията. Сградата на ХГ „Никола Петров“ е построена през 1892 г. върху основите на старо крепостно съоръжение. Автор на проекта е архитект Тодор Върхота. През 1976 г. по повод 60 години от смъртта на големия български живописец Никола Петров, роден във Видин, е решено галерията да носи неговото име. Тогава е поставен и барелеф на художника, над входната врата на галерията, дело на скулптура Георги Чапкънов. Днес фондът на галерията съдържа над 1400 художествени произведения. Най-многочислен е отдел *Живопис* - той наброява 800 платна. Графичният отдел на художествената галерия във Видин съдържа 45 оригинални отпечатъка от световноизвестни майстори.

Полезна информация:

Художествена галерия „Никола Петров“
3700, гр. Видин, област Видин, Република България
Адрес: Площад „Бдинци“, № 2, Център
Тел: +359 94 601 708; <http://vidin.bg/>
GPS координати: N° 43.9855446; E° 22.8767667; alt (m) - 39.

„*Свети Пантелеймон*“ е православна църква, намираща се в двора на Видинската митрополия. Обявена е за национален художествен паметник. Функционирала е като катедрален храм преди построяването на „*Свети Димитър*“. Софроний Врачански и първият български екзарх Антим Първи са служили в храма „Свети Пантелеймон“.

Полезна информация:

Полезна информация:

Църква „Свети Пантелеймон“
3703, гр. Видин, Република България,
Адрес: ул. „Баба Вида“, № 11, Калето. Двора на Видинската Света митрополия.
<http://www.vidin-online.com/manastiri-i-tsrkvi/tsrkva-sv-panteleymon>
GPS координати: N° 43.9885308; E° 22.8805967; alt (m) - 39.

Старата синагога в града е разрушена по време на Освободителната война (1877 - 1878 г.). Сегашният храм е построен със съдействието на дарения от местните евреи - голяма част от населението на стария квартал *Калето*, както и от евреи от всички краища на Княжество България. Тържествено е открита на 28 септември 1894 г. от д-р Мордехай Грюнвалд, главен равин в България. Тя е втората по големина след синагогата в София. От 1950 г. сградата не се използва по предназначение, а като склад, което води до твърде лошото ѝ състояние в момента.

Полезна информация:

Старата синагога

3703, Гр. Видин, Област Видин, Република България

Адрес: ж.к. „Георги Бенковски“, ул. „Баба Вида“, № 29

http://bg.wikipedia.org/Видинската_синагога

GPS координати: N° 43.9908306; E° 22.8815682; alt (m) - 39.

Допълнително информация може да получите от:

Туристически информационен център (ТИЦ)

Област Плевен

5800, гр. Плевен, пл. „Възраждане“, № 1, Център

Тел.: +0359 64 824 004

Работно време: 8:30 - 17:00 ч.

GPS координати: N° 43.4085237; E° 24.617723

Област Монтана

3400, гр. Монтана, ул. „Цар Борис III“, № 2 (в сградата на Историческия музей)

Тел.: +0359 96 307 481, +0359 96 305 156

GPS координати:

3500, гр. Берковица, пл. „Йордан Радичков“, № 2

Тел.: +0359 95 388 682

Работно време: 8:00 - 17:00 ч.

GPS координати:

3540, гр. Вършец, бул. „Република“, № 90А,

Тел.: +0359 9527 31 56, GSM: +0359 886 985 858, +0359 886 095 676

Работно време: понеделник-петък - 8:30 - 12:30 ч. и 13:00 - 17:00 ч.

GPS координати: N° 43.1931627; E° 23.283339

3460, гр. Чипровци 3460, ул. „Павлето“, № 27

Тел./факс: +0359 9554 29 10; GSM: +0359 885 258 405

Работно време: 9:00 - 16:45 ч.

Област Видин

3700, гр. Видин, ул. „Баба Вида“, № 4

Тел.: +0359 94 609 498

E-mail: collaboration.vidin@gmail.com

GPS координати: N° 43.9875395; E° 22.8788621; alt (m) - 39.

3900, гр. Белоградчик, област Видин, Република България

ул. „Поручик Дворянов“, № 1А,

Тел./факс: +0359 9365 32 91

работно време: от 8:00 - 17:30 ч.

GPS координати: N° 43.6256525; E° 22.6817948.

Природозащитен център "Натура"

3000, гр. Враца 3000,

ул. „Поп Сава Катрафилов“, № 27-29 (в сградата на Ески джамия, на „Червения площад“)
Тел.: +0359 92 660 318, GSM за спешна информация: +0359 888 866 529
Работно време: понеделник-петък - 9:00 - 12:00 ч. и 13:00 0 17:00 ч.
GPS координати: N° 43.1994611; E° 23.5460381.

Нашето пътешествие по „Пътя на глината“ завършва там, където започна - на брега на река Дунав. Реката, която разделя и обединява хората и държавите в Европа. Реката, която носи живот, плодородие и благодат на всички. Реката, която разлива водите си и напоява с живителните си сокове почвата. Реката, с чиято вода се меси глината, за да създаде човекът своите творения, израз на богатата му душевност и съзидателна енергия.

Завърши едно вълнуващо пътуване през вековете. По време на това пътешествие се запознахме с приказния свят на глината и художествените керамични творения на народите от Долен Дунав от древността до днес. Запознахме се с продуктите от глина, произвеждани за бита, оръдия на труда и религиозни ритуали от древността до днес, с технологиите на строителството на къщи от глина. Запознахме се с културно-историческото наследство, което са оставили предците ни по нашите земи. Сега то е част от Европейското и световното културно наследство. Преживяхме приказното докосване до природното възшебство на Долен Дунав.

Така завършва туристическият маршрут „Пътят на глината“, пътят на развитието на цивилизацията от Долен Дунав.

Проимидж енд комуникейшън, ЕООД
ПИ АЙ СИ, ЕООД

София 1124, Република България

ж.к. „Яворов“, ул. „Цар Иван Асен II“, №. 1, вх. 2, ет. 3, ап. 17

GSM: +359 888 615 052; e-mail: vilarowbg62@gmail.com